

Citát:

„Příroda nás moudře vybavila domýšlivostí, aby nás ušetřila bolestného poznání vlastní nedokonalosti.“

François de La Rochefoucauld

ÚVODNÍK

Vážení čtenáři,

současné složité období covidové pandemie způsobilo vážné ekonomické problémy ve většině odvětví našeho hospodářství. Zároveň však také vrcholí i krize v lesním hospodářství způsobená dlouhodobým působením sucha a kůrovcové kalamity. Rok 2020 je rokem nejvyššího historického ročního objemu těžeb v České republice (cca 33 mil. m³, z toho 95% těžeb nahodilých), ale také rokem drastického propadu cen dříví (propad na cca 50% cenové hladiny v roce 2017). Ekonomické dopady kůrovcové kalamity za období 2018–2020 jsou odhadované na téměř 100 miliard Kč. Na tuto skutečnost upozorňuje SVOL společně s profesními organizacemi lesnicko-dřevařského sektoru v Lesnické výzvě II. a žádá o zajištění odpovídající podpory vlastníkům a správcům lesů na boj s kalamitou, na obnovu vzniklých kalamitních ploch a nastartování celospolečensky prospěšných funkcí lesů a včasné vytěžení suchých porostů, které ohrožují bezpečnost návštěvníků.

Prioritou je co nejdříve zajistit obnovu kalamitou zničených lesů tak, aby se situace stabilizovala a nově založené lesní porosty opět začaly plnohodnotně plnit veškeré funkce a služby, které od nich nejen vlastník, ale i celá společnost očekává. V současné době je rozloha holin k zalesnění 3–4krát větší než v bývalo dlouhodobě obvyklé. Je to nejen náročný úkol, ale také velká výzva. Při standardním lesnickém hospodaření, kdy průměrný věk pro dosažení optimální objemové i kvalitativní produkce je okolo 100 let, je možno ročně změnit strukturu dřevinné skladby na 1 % rozlohy. Tento proces postupné přeměny monokultur na skupinovité smíšené porosty probíhal již od přijetí nového lesního zákona v roce 1995 a podíl listnatých dřevin a jedle v českých lesích se za toto období adekvátně dlouhodobému životnímu cyklu lesů zvyšoval. Současná situace urychlila změnu dřevinné skladby, ale za cenu obrovských ekonomických ztrát na straně vlastníků lesů. Zanechala jim velké úkoly ve výchově a ná-

sledné péči o tyto obnovené porosty bez možností příjmů z prodeje dřeva na desítky let dopředu.

Menší vlastníci navíc trpí nedostatkem praktických zkušeností a informací. SVOL se snaží i nečlenům na svých www stránkách a sociálních sítích potřebné informace a metodická videa nabídnout, je však nutné usilovat o naplnění cílů Státní lesnické politiky do roku 2035, reformovat státní správu lesů transformací do lesních úřadů, které by podobně jako v Rakousku a Německu nebyly pouze administrativním a sankčním orgánem, ale plnily by i základní poradenskou službu pro vlastníky lesa. Stát by měl také zajistit legislativní a finanční systémovou podporu vzniku lokálních sdružení vlastníků lesa, která by jim pomáhala organizovat služby na jejich lesních majetcích.

Současná situace ukazuje, že je pro dlouhodobé zajištění plnění všech pro vlastníky i společnost potřebných služeb (dřevo, voda, půda, biodiverzita, klima, CO₂, zaměstnanost, ...) nutné vytvořit dlouhodobě udržitelný nárokový systém financování lesního hospodářství včetně plošné platby za ekosystémové služby pro vlastníky, kteří hospodaří v souladu s pravidly trvale udržitelného multifunkčního hospodaření v lesích. Podmínky pro plnění výše uvedených služeb by měly být založeny na demokratickém principu – liberalizace zákonných předpisů a vytvoření motivačních podmínek pro jejich realizaci.

Věřím, že následující jednání pracovních skupin vládou schváleného Aplikačního dokumentu Státní lesnické politiky do roku 2035, který garantuje Ministerstvo zemědělství a na jehož přípravě se SVOL také spolupodílel, budou probíhat konstruktivně a zajistí zlepšení podmínek jak pro hospodaření v nestátních lesích, tak i naplňování všech společností požadovaných služeb.

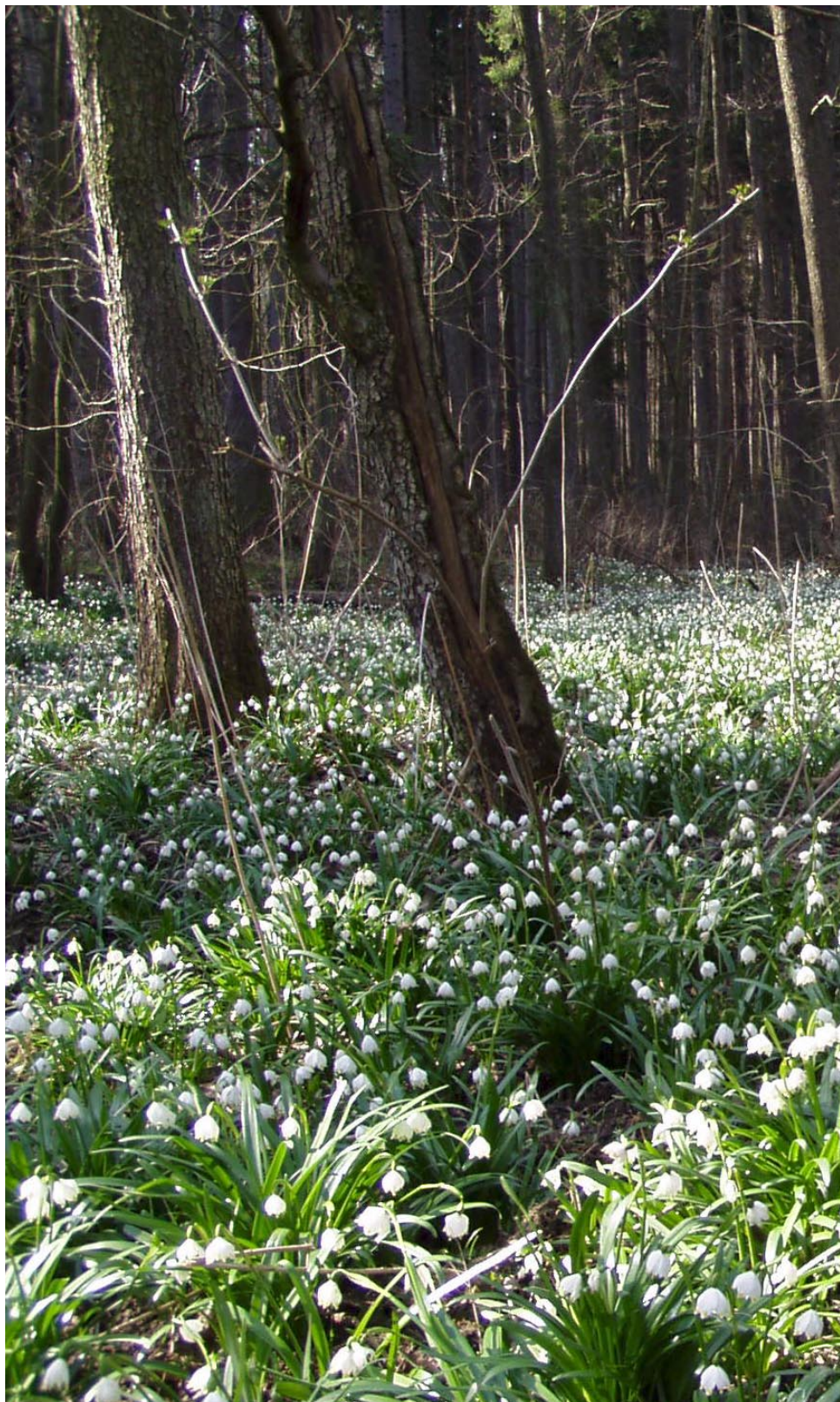
Lesu zdar!

Ing. Stanislav Janský
místopředseda SVOL pověřený výkonem funkce předsedy

Odhad ekonomických dopadů kůrovcové kalamity se blíží ke 100 miliardám korun

Lesy potřebují výraznější pomoc

SVOL společně s ostatními profesními organizacemi lesnicko-dřevařského sektoru si uvědomují složitou situaci související s covidovou pandemií a jejími dopady. Současně však upozorňují na problém dlouhodobých dopadů sucha a kůrovcové kalamity, které se v roce 2020 projeví se stejnou intenzitou jako v roce předešlém.

Jaro ve znojemských lesích. Foto: Ing. Petr Jelínek

Poukazují na alarmující ekonomické dopady kůrovcové kalamity za období 2018–2020, které jsou odhadovány na téměř 100 miliard korun, a společně volají po stabilizaci a dostatečné robustnosti systému podpory péče o lesy a jejich obnovu.

„V návaznosti na kvalifikované odhady ekonomických dopadů kůrovcové kalamity na lesní hospodářství v České republice za poslední tři roky, které uveřejnil Czech Forest think tank, považoval SVOL za nezbytné iniciovat znovu společný lesnický apel tzv. Lesnickou výzvu II. k představitelům státu, aby podpora obnovy zničených lesů byla zařazena mezi hlavní priority státu,“ uvádí místopředseda SVOL Ing. Stanislav Janský. „Chápeme mimořádné okolnosti, které vedou k tomu, že je státní rozpočet ještě napjatější než kdy dřív. Současná rozhodnutí však ovlivní naše lesy a zajišťování ekosystémových služeb na několik generací dopředu.“

Signatáři Lesnické výzvy II. reprezentují vlastníky nebo správce více než 75% rozlohy českých lesů. Výzvu podporují významné lesnické společnosti, subjekty zastu-

pující více než polovinu kapacit v oblasti těžby dříví a pěstebních činností a většinu kapacit zpracování dříví v ČR. Podporovatelem Lesnické výzvy II. je nejpočetnější odborová organizace i největší lesnická stavovská organizace, lesnické školy a další profesní organizace s vazbou na lesy a lesnictví. Vedle SVOL a Czech Forest think tank jsou to Česká komora odborných lesních hospodářů, Česká lesnická společnost, Pro Silva Bohemica, Lesnicko-dřevařská komora, Asociace lesnických a dřevozpracujících podniků, Agrární komora ČR, Sdružení lesních školkařů, Odborový svaz pracovníků dřevozpracujících odvětví, lesního a vodního hospodářství v České republice, Odbor lesního hospodářství České akademie zemědělských věd, Střední lesnická škola Žlutice, Česká lesnická akademie Trutnov, Střední lesnická škola Hranice, Klub českých turistů a PEFC Česká republika.

Pro řešení akutních dopadů kůrovcové kalamity za rok 2020 považují signa-

pokračování na str. 2. »

K novelizaci zákona o myslivosti

Ve stručném přehledu nastíním aktuální vývoj ohledně novelizace zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, a malinko podkryji strategii k prosazení dlouhodobého a důležitého požadavku SVOL, a to snížení výměry honitby vlastní na 250 ha.

Proces novelizace zákona o myslivosti pokračuje v legislativním procesu a Ministerstvo zemědělství předložilo návrh novely jako sněmovní tisk č. 954 do Poslanecké sněmovny, kde návrh prošel dne 24.3.2021 prvním čtením a byl přikázán k projednání zemědělskému výboru a výboru pro životní prostředí. Zkrácená lhůta k projednání ve výborech byla určena na 30 dní. První jednání výborů se uskutečnila dne 31. 3. a byl odsouhlasen termín k podávání pozměňovacích návrhů do 19.4.2021. V zemědělském výboru bude předložen i samostatný pozměňovací návrh, který odráží cíl SVOLu, a osobně hledám podporu tomuto návrhu napříč politickými stranami tak, aby snížení minimální výměry honitby vlastní bylo odsouhlaseno v usnesení výboru. I kdyby tomu tak nebylo, máme znovu možnost v procesu druhého čtení tento návrh prostřednictvím poslanců předložit.

V souběhu vládního návrhu novelizace však běží i pozměňovací návrh zákona o myslivosti poslanců Staňka, Kotta a Kováčika jako přílepek k sněmovnímu tisku č. 731, kterým se mění některé zákony v souvislosti s implementací předpisů Evropské unie v oblasti invazních nepůvodních druhů. Tento přílepek prošel již druhým čtením a v Poslanecké sněmovně způsobil nelibost takto závažné téma řešit v rámci tzv. invazní novely. Načež pan poslanec Staněk veřejně prohlásil v Poslanecké sněmovně, že pokud projde vládní návrh novely (tisk č. 954) do druhého čtení, tak svůj přílepek stáhne a bere ho jen jako pojistku.

Tlak na novelizaci tak běží na dvou frontách a SVOL je připraven své priority prosadit nejen v dolní komoře Parlamentu, ale i v Senátu. Požadavek SVOL podporují i další organizace a máme tak další spojence, což u veřejnosti a politiků má větší váhu.

Rád bych využil této příležitosti a na stránkách Zpravodaje zveřejnil paragrafové znění našeho návrhu. Původní návrh SVOL na snížení výměry honitby vlastní reflektoval, z našeho pohledu nepodložené, připomínky o zahlcení státního orgánu správy myslivosti při uznávání honiteb

vlastních a do návrhu jsme přidali, že orgán státní správy myslivosti rozhodne o uznání vlastní honitby vždy k 31. prosinci roku následujícího po roce, v němž vlastník o uznání honitby požádal. Tím jsme dali dostatečnou lhůtu úřadu k projednání. Další útoky na náš návrh zaznívaly ve smyslu ohrožení existence mnoha stávajících honiteb, a tím ukončení jejich myslivecké spolkové činnosti. Nabízíme pozitivní přístup a politikům chceme vysvětlit, že naše návrhy neohrožují spolkovou činnost a při tvorbě honiteb se jí nedotknou. V součinnosti s tímto přístupem nabízíme další řešení, a to je následující podmínka: „*Podmínkou pro uznání honitby je, že výměra žádné ze sousedních honiteb v důsledku uznání neklesne pod minimální výměru stanovenou v § 17 odst. 7.*“

Na základě výše zmíněného se snažíme prosadit pozměňovací návrh, který velikost honitby vlastní upraví následovně:

„V § 17 odstavec 7 zní:

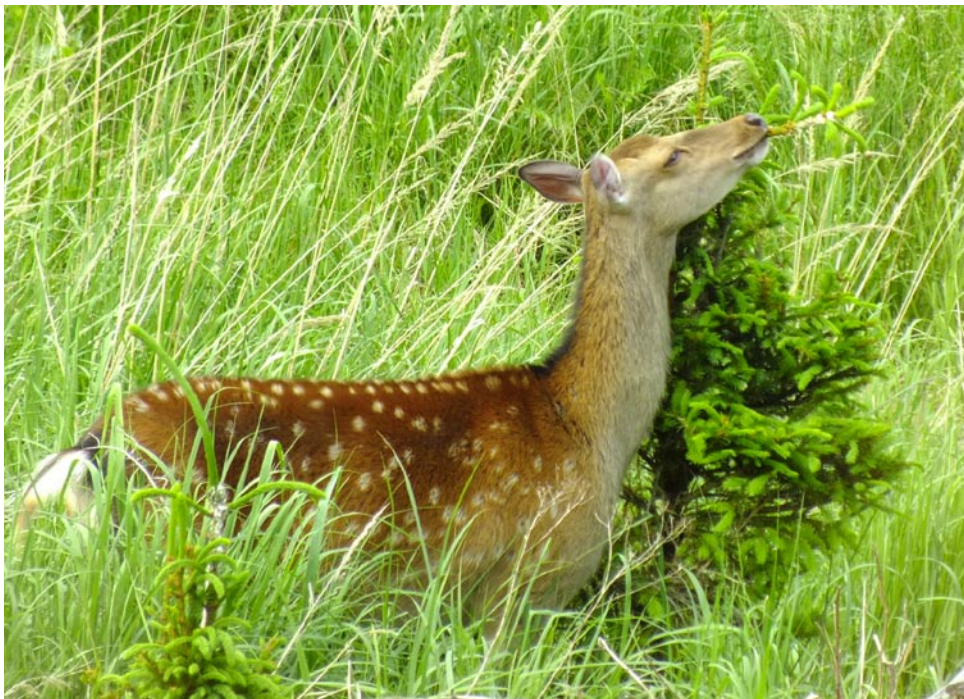
„7) Minimální výměra honitby se stanoví pro oboru 50 ha, pro vlastní honitbu (§ 18, odst. 2) 250 ha, pro společenstevní honitbu (§ 18, odst. 3) 500 ha.“

„V § 18 odstavec 2 zní:

„2) Návrh na uznání vlastní honitby může podat vlastník souvislých honebních pozemků, které splňují podmínky uvedené v § 17, a to i když jsou již součástí jiné honitby uznané podle tohoto zákona. Orgán státní správy myslivosti rozhodne o uznání vlastní honitby vždy k 31. prosinci roku následujícího po roce, v němž vlastník o uznání honitby požádal. Podmínkou pro uznání honitby je, že výměra žádné ze sousedních honiteb v důsledku uznání neklesne pod minimální výměru stanovenou v § 17 odst. 7.“

Na závěr bych chtěl zdůraznit, že SVOL vládní novelu zákona o myslivosti podporuje. Vládní novela se snaží reflektovat potřebu snížení vysokých stavů spárkaté zvěře, které způsobují nadměrné škody na znovuzalesněných holinách po kůrovcové kalamitě. Vládní návrh však vůbec neumožňuje řešit škody ve vlastních lesích menším vlastníkům. SVOL přichází s návrhem snížení minimální výměry honitby vlastní na 250 ha. To znamená, že pokud má někdo souvislou výměru např. 400 ha pozemků, tak bude mít konečně možnost snížit stavy zvěře a nebude se muset spoléhat jen na cizí osoby, které mají myslivost jen jako koníčka a jejich zájmem je stavy zvěře navyšovat. Dvě podmínky, kterými snížení honitby vlastní podmiňujeme, zachovávají všechny současné honitby a úřad bude mít dostatečnou lhůtu k tomu, aby nebyl zahlcen vícero požadavky o uznání honitby vlastní. Dle zjištění SVOL se může požadavek o uznání nových honiteb vlastních týkat cca 100 nových honiteb, což nejsou ani 2 % k poměru k počtu stávajících honiteb.

Ing. Richard Podstatzký Thonsern
místopředseda SVOL
(17. 4. 2021)

TŘI OTÁZKY PRO Ing. Petra Škočdopole, místopředsedu SVOL

1. Jak byste ze svého pohledu seřadil priority SVOL k řešení nejpálčivějších problémů nestátních vlastníků lesů s platností nyní a do konce roku 2021?

Tím nejdůležitějším, co SVOL musí udělat v roce 2021, je zvolit si svého předsedu a dát tím mimo jiné pozitivní signál směrem k veřejnosti a státním institucím. Abychom mohli systematicky pracovat dál, je potřeba řešení, které není provizorní. Dále je nutné pokračovat v dlouhodobém úkolu při hledání řešení míry spolufinancování lesních majetků nad rámec výnosů z prodeje dříví. Čekají nás jednání o oběmu finančních prostředků na ztráty na zpeněžení za rok 2020, aktualizace sazeb v nařízení vlády 30/2014 a s tím spojené navýšení finančních prostředků do rozpočtu MZE na rok 2022. Důležité je hledání úspor na straně nákladů při hospodaření v lesích. Zde stále narážíme na zbytečné byrokratické překážky v podobě přísného lesního zákona a řady vyhlášek. Změna vyhlášek je neuvěřitelně pomalý proces, například o snížení počtu sazenic na hektar hovoříme již od roku 2018. A když to dobře dopadne, tak bude nová vyhláška platit od roku 2022. Musíme ustát různé tlaky a ovlivňování při prosazování dlouhodobého cíle SVOL na velikost vlastní honitby 250 ha v rámci novelizace mysliveckého zákona a nedopustit tříštění SVOL a tím de facto oslabení jeho vyjednávací pozice. A také být stále ve střehu směrem k nápadům a různým nařízením, která se na nás valí z úrovně Evropské komise, a aktivně a včas na ně reagovat.

2. Domníváte se, že by mohla být krize kolem covidu-19 pozitivní alespoň v tom, že je nyní více v popředí jedna z klíčových mimoprodukčních funkcí lesa – rekreační? Lesy nám zbyly jako jedno z posledních míst, kde můžeme načerpat fyzické i psychické zdraví, a nestátní vlastníci lesů prostřednictvím svého majetku poskytují tento benefit celé společnosti.

Je pravda, že díky pandemii covid-19 a omezením cestovat do zahraničí lidé zase objevili kouzlo lesa doma. Jestli nám to pomůže při jednání o mimoprodukčních funkcích lesa, ukáže blízká budoucnost. Pandemie zasáhla celý lesnicko-dřevařský sektor v té nejméně vhodné chvíli, kdy vrcholí kalamita v lesích a kdy veřejné peníze jsou ve velké míře potřeba na boj s pandemií. Pozitivní jev je v tom, že v této těžké době jako resort stále pracujeme a bojujeme. Kalamita a covid-19 dokázaly, že jsme byli schopni se konečně semknout napříč profesními organizacemi a prosazovat klíčová témata resortu společně.

3. Jste zároveň jednatelem Arcibiskupských lesů a statků Olomouc. Jak vypadá nyní situace na majetku, jak se daří například zalesňovat holiny, nebo které další projekty by se daly zmínit s optimismem. Co vás naopak nadále nejvíc tíží?

Protože jsem od přírody optimista, tak věřím, že vrchol kalamity na majetku Arcibiskupských lesů a statků Olomouc byl v roce 2020. Od letošního roku očekávám pokles kalamitních těžeb. Co se týče zalesňování, tak se nám daří držet vysoké tempo zalesňování kalamitních holin tak, že rok 2020 byl prvním rokem, kdy došlo k výraznému poklesu výměry holin k 31.12.2020. S tím ruku v ruce jde skokový nárůst lovu spárkaté zvěře v kalamitních holinách. Zajímavým projektem je vybudování nového pilařského provozu ve Vápenné v Rychlebských horách za 7 měsíců. Dnes již probíhá zkušební provoz a nákup kulatiny. Trápí mne to, že za každým vlastníkem lesa je v průběhu kalamit vidět ohromné množství práce, ale neumíme to veřejnosti prodat.

Děkuji za odpovědi.

Jana Divišová
PR manager

Odhad ekonomických... - pokračování ze str. 1.

táři Lesnické výzvy II. za zcela zásadní pokračování Finančního příspěvku na zmírnění dopadů kůrovcové kalamity v lesích ve výši, která bude alespoň částečně korespondovat se škodami, které v lesích vznikají. Pouze odpovídající podpora totiž umožní vlastníkům a správcům lesů nevzdat boj s kalamitou a zabránit tak dalšímu úbytku lesních porostů, škodám na životním prostředí, ale i další ztrátě pracovních míst v lesnictví. Celé znění Lesnické výzvy II. naleznete na straně 4. Výzvu obdržel předseda vlády, ministři dotčených resortů, členové Rady hospodářské a sociální dohody České republiky, vedení obou komor Parlamentu a další politici.

Podle vyjádření odborníků ze SVOL bude objem nahodilé (kalamitní) těžby za rok 2020 minimálně srovnatelný s rokem s rokem 2019. Jen u nestátních vlastníků lesů (48% výměry všech lesů v republice) je odhadována výše nahodilé těžby za rok 2020 na 14,6 miliónů kubíků. Byť roční úhrn srážek v loňském roce činil 111% oproti dlouhodobému normálu (1981-2020), kůrovcovou kalamitu obřích rozměrů nedokázal zastavit, pouze přispěl k jejímu tlumení. To potvrdil na on-line tiskové konferenci SVOL 16. února k aktuální situaci nestátních vlastníků lesů také ředitel Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti Ing. Vít Šrámek. „*Kalamita má natolik obří rozměry, že ani příznivější vývoj počasí nevedl celkově k poklesu kůrovcových těžeb. Kalamita se nyní podle dostupných dat a předpokladů bude posouvat z Moravy jihozápadním směrem.*“

Podle propočtů a odhadů odborníků SVOL by minimální částka příspěvku na zmírnění dopadů kůrovcové kalamity za rok 2020 jen v případě nestátních lesů měla činit 5,8 miliardy.

Příspěvky za předchozí období zachránily řadu lesních majetků doslova za pět minut dvanáct a pomáhají udržet péči o lesy do budoucna, jak dokládá Ing. Jakub Zapletal, jednatel společnosti B F. P. Lesy a statky Tomáše Bati: „*Příspěvek na zmírnění dopadů kůrovcové kalamity jsme čerpali v maximálním možném rozsahu, tedy za doposud možná období IV.Q 2017 – IV.Q 2019. Musím otevřeně říci, že nás tyto příspěvky zachránily před přímými ekonomickými problémy ve zmíněných letech a díky vynikajícímu přístupu ze strany našeho vlastníka posloužily také jako zdroj pro krytí budoucích nákladů v letech následujících.*“ (celý rozhovor na str. 3)

„*Příspěvek na zmírnění dopadů kůrovcové kalamity za rok 2020 je pro vlastníky lesů aktuálně prioritou, neméně důležité je však již nyní zahájit kroky k zabezpečení finanční udržitelnosti péče o lesní majetky v dalším období. S Ministerstvem zemědělství proto jednáme o podmínkách a možnostech nového dotačního titulu „Adaptace lesních porostů na klimatickou změnu,*“ uzavírá Stanislav Janský.

Jana Divišová
Ing. Marie Růžková

ROZHOVOR

Ing. Jakub Zapletal – Členství ve SVOL vnímám jako přihlášení se ke kolektivní zodpovědnosti za budoucí vývoj

Pozici jednatele společnosti B. F. P. Lesy a statky Tomáše Bati, spol. s r. o. zastává Ing. Jakub Zapletal necelý rok, kdy kůrovcová kalamita na majetku vrcholila. „I díky projektům Programu rozvoje venkova před sebou netlačíme žádné souvislé plochy mrtvého lesa,“ říká.

Představte čtenářům v krátkosti majetek z pohledu druhové skladby, okolní krajiny, historických souvislostí?

Lesní majetek se rozkládá na území přírodní lesní oblasti 41 – Hostýnsko-vsetínská vrchovina a Javorníky, na dvou souvislých celcích. Jeden je situován mezi obcemi Kateřinice a Loučka poblíž Valašského Meziříčí, druhý severovýchodně od města Vsetína. Výměra PUPFL je 2 933 ha, přičemž spravujeme dalších 80 ha převážně zemědělských pozemků a 220 ha jiných lesních majetků. Společnost je organizačně členěna na středisko lesní výroby BFP (4 lesnické úseky Kateřinice, Podolí, Červenka a Cáb), středisko služeb (správa jiných majetků, výkupy dříví, doprava) a středisko lesních školek (produkční plocha 8 ha – roční produkce 1 mil. ks sazenic). Všechna střediska jsou vedena ředitelstvím společnosti se sídlem v Loučce u Valašského Meziříčí.

Nejvýznamněji zastoupenými dřevinami jsou smrk (52%) a buk (34%). Z dalších dřevin hrají významnější roli jedle (4%), javor klen (3%), modřín (1%) a dub (3%). Posledně jmenovaný je však zastoupen téměř výhradně v prvním věkovém stupni v souvislosti s obnovou lesa po kůrovcové kalamitě. Všechny porosty bez výjimky jsou situovány v typické členité valašské krajině protkané loukami s osamocenými domy a chatami, tzv. pasekami. Významná část lesních porostů na majetku vznikla v minulosti zalesněním neúrodných polí a pastvin, což částečně vysvětluje významné zastoupení smrku na celém majetku. Historie majetku je dlouhá a zajímavá, naleznete ji na našich webových stránkách. Nyní si pouze dovoluji poznamenat, že dědické řízení po paní Sonji I. Baťa je již ukončeno a novým společníkem (tedy vlastníkem) je Baťa Shoe Foundation se sídlem ve Švýcarsku.

Jak vypadala a aktuálně vypadá na majetku kůrovcová kalamita a další dopady sucha, se kterými se potýkáte?

V současné době jsme nepochybně za vrcholem kůrovcové kalamity z pohledu těžby a zalesnění vzniklých holin. Stále však stoupají celkové péstební náklady v přímé souvislosti s potřebou zajištění nově založených kultur. Těžebního maxima jsme dosáhli v letech 2018 a 2019, kdy jsme vytěžili 105 000 m³, resp. 106 000 m³. V roce 2020 již těžba kles-

la na 64 000 m³. Umělá obnova kalamitních holin gradovala v uplynulém roce, kdy jsme zalesnili 1,044 mil. ks sazenic na ploše 167 ha. Podotýkám, že až do roku 2017 jsme se celkovou těžbou výrazně neodchýlili od průměrného ročního etátu 34 000 m³. Průměrná roční obnova lesa před kůrovcovou kalamitou byla do 40 ha. Pokud se budeme zabírat zpeněžením dříví, musím s lítostí konstatovat, že díky kůrovcové kalamitě v rozmezí let 2016–2020 pokleslo o 450 Kč/m³. Tento pokles vyvrcholil v loňském roce, částečně i vlivem prodeje starých zásob do té doby těžko prodejné jehličnaté vlákniny.

Co je z Vašeho pohledu největším přínosem členství ve SVOL?

V době velkého množství nevládních neziskových organizací a jiných uskupení ovlivňujících vlastnická práva soukromých vlastníků lesa je zcela zásadní, aby existovala silná organizace zaštiťující tuto skupinu vlastníků a dokázala jejich zájmy hájit a prosazovat. Zároveň je velmi důležité, aby celý SVOL byl respektovaným a dlouhodobým partnerem při tvorbě budoucí lesnické legislativy a prezentoval jasně a čitelně potřeby soukromých vlastníků lesa. Proto v členství ve SVOL nehledám konkrétní přínosy pro naši společnost, ale přihlášení se ke kolektivní zodpovědnosti za budoucí vývoj. Selsky řečeno, jen nese-dět a nekritizovat, ale spolupodílet se.

Jak vidíte budoucnost financování lesního hospodaření? Co si například myslíte o cestě „platby za ekosystémové služby“?

Doufám, že zásadním zdrojem pro financování lesního hospodaření budou i nadále výnosy z vyprodukovaného dříví, případně jiné hospodářské činnosti. Důvod je prostý. Spoléhat na dotační politiku jako hlavní zdroj financování je odklon od podstaty slova hospodaření. Přestože patřím svým věkem stále zřejmě k mladší generaci lidí v produktivním věku, jsem naprosto zděšený a znechucený tím, jak je v dnešní době uměle upozadována produkční funkce lesa ve prospěch všech ostatních funkcí. Pamatuji si živě, jak jsme byli při studiích nabádáni, abychom dokázali při správě lesa respektovat rovnováhu 3 základních pilířů trvale udržitelného hospodaření a neupřednostňovali jen pilíř ekonomický. A světe div se, uplynuly dvě dekády a mám pocit, že je snaha pilíř ekonomický naopak upozadit.

Přesto nepochybuji, že dokážeme v budoucnu využít i další potenciály lesní produkce a služeb, které však budou vyžadovat možná i změny v legislativě, ale především změny ve vnímání lesa jako prostoru, který má svého vlastníka se všemi právy i povinnostmi. Pak snad nastane chvíle, jak konečně nějakou ucho-pitelnou formou ocenit tyto „ekosystémové a celospolečenské služby“, které každý dobře obhospodařovaný majetek poskytuje. Takže ano, jsem jednoznačným zastáncem „platby za ekosystémové a celospolečenské služby lesa“, ale zároveň doufám, že to nebude na úkor produkce tak jedinečné obnovitelné suroviny, jako je dřevo.

Jak dlouho zastáváte svou pozici a co jste si vytyčil jako svůj osobní cíl?

Na pozici jednatele společnosti B. F. P., Lesy a statky Tomáše Bati, spol. s r.o. jsem nastoupil před necelým rokem, po více než 6 letech strávených na pozici vedoucího výroby a obchodu. Vzhledem k základnímu poslání společnosti ve správě vlastního lesního majetku je základním cílem být vzorově spravovaným majetkem na principech trvale udržitelného hospodaření. Tento cíl může znít příliš obecně, ale nebudu raději ani začínat jeho podrobnější analýzou. Nebylo by to na jeden rozhovor...

Mým osobním přáním je, aby se naší společnosti dařilo udržet a třeba i rozšířit vysoký standard péče o historický „Baťův“ majetek a patřit alespoň v rámci Zlínského kraje k nejvýznamnějším lesnickým organizacím.

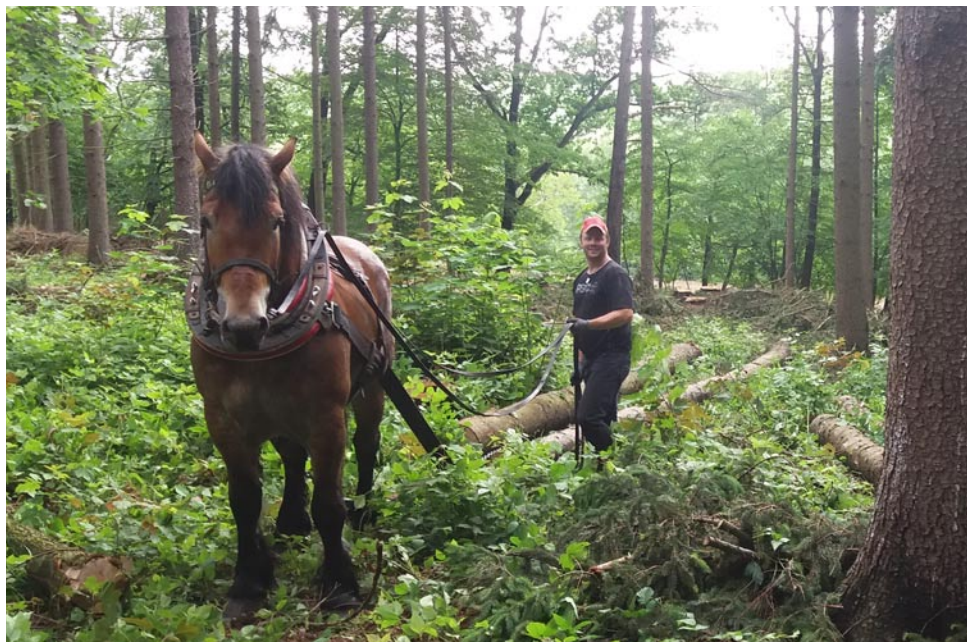
Vrchol kalamitních těžeb na lesnickém úseku Podolí.

Situace je pro nestátní vlastníky velmi složitá – jak by z vašeho pohledu mohl nejlépe pomoci stát?

Především jednodušší legislativou, což se mimo jiné ukázalo nyní při kalamitní situaci jako nezbytně nutné a poměrně jednoduše proveditelné. Neplatí to jen v lesnictví, ale největší překážkou, která řadu lidí dokáže odradit od celého záměru, jsou příliš komplikovaně nastavené legislativní podmínky. V kombinaci s obtížnou

Tip na výlet od Jakuba Zapletala

Abych řekl pravdu, nemám přesně vyhrazené místo, které bych na majetku nějak upřednostňoval před jinými. Velmi jsem si ale zamiloval porosty se zastoupením starších jedlí. Jejich produkční potenciál v našich lesích převyšuje ostatní dřeviny a je fantastické sledovat, jak se i přes výskyt vysoké zvěře daří tyto porosty obnovovat přirozenou obnovou. Společně se smrkem a až agresivně se zmlazují-

Využití koní pro přibližování dříví je na Valašsku nejen tradicí, ale na mnoha místech i jedinou možností, jak dostat dříví šetrně na odvozní místo.

vymahatelností ze strany státní správy se tak řada legislativních požadavků dostává do říše snů a představ. Proč tedy od těchto požadavků neustoupit?

Samostatnou kapitolou je státní lesnická politika a její praktická realizovatelnost, ale nezbote se, nejsem přesvědčen, že je to téma pro tento rozhovor. Obecně mi však více chybí pozitivní motivace ze strany státu pro realizaci státní lesnické politiky v praxi.

cím bukem vzniká nová generace porostů typických pro náš region.

Drtivá většina majetku je turisticky velmi exponovaná, takže možná nepřekvapím, že jako doporučení na výlet uvedu okolí vrchu Cáb s výhledy na významnou část krajiny Valašska, Cábské jezero a okolí přehrady Bystřička.

Děkuji za rozhovor.

Jana Divišová
PR manager

Školkování v lesní školce Široká v Kateřinicích.

LESNICKÁ VÝZVA II.

Profesní organizace lesnicko-dřevařského sektoru: LESY A LESNÍCI POTŘEBUJÍ VÝRAZNĚJŠÍ POMOC K PŘEKONÁNÍ DOPADŮ NEJVĚTŠÍ KALAMITY V NOVODOBÉ HISTORII

Profesní organizace v lesnicko-dřevařském sektoru jsou si vědomy složité situace související s covidovou pandemií a jejími dopady. Přesto považují za důležité upozornit na to, že problém dlouhodobých dopadů sucha a kůrovcové kalamity byl v roce 2020 stejně velký jako v roce předcházejícím a stabilizace a dostatečná robustnost systému péče o lesy a jejich obnovu je pro společnost zcela zásadní.

Díky zodpovědnému přístupu ministerstva zemědělství a ministerstva financí byla v roce 2019 spuštěna podpora v podobě Finančního příspěvku na zmírnění dopadů kůrovcové kalamity v lesích. Tato kompenzace umožnila vlastníkům lesů přežít propad cen dříví a dále bojovat s kalamitou i obnovovat poškozené lesy.

Podle dostupných dat a odhadů by se sice situace v lesích měla v roce 2021 začít zlepšovat, přesto je riziko dalšího šíření kůrovcové kalamity stále velmi vážné a v historickém kontextu extrémní. Lze očekávat, že s predikovaným poklesem těžeb dojde k postupnému růstu cen dříví. Je ale téměř jisté, že návrat cen dříví k dlouhodobému předkalamitnímu průměru bude trvat roky. Kvalifikovaný odhad ekonomických dopadů kůrovcové kalamity na lesní hospodářství v ČR za období 2018–2020 činí již téměř 100 miliard korun a vlastníci lesů již vyčerpali veškeré rezervy, z nichž mohli financovat boj s kůrovcem a obnovu lesů.

Proto níže podepsaní zástupci profesních organizací, vlastníků lesů a dalších subjektů s vazbou na lesnictví s respektem k současně složité situaci žádají vládu a dotčená ministerstva o podporu zaměřenou na zmírnění dopadů sucha a kalamity a obnovu postižených lesů, a to z následujících důvodů:

- s kalamitou je nutné dále a vytrvale bojovat a maximum lesů se snažit uchránit,
- naprosto nezbytná je intenzivní obnova lesů a jejich ochrana před zvěří a nastartování celospolečensky prospěšných funkcí lesů včetně tolik potřebného zadržování vody v krajině, regulace extrémních teplot, vázání CO₂, ale i využívání lesů k rekreaci a odpočinku,
- ceny kůrovcového dříví nepokrývají náklady vlastníků lesů a neumožňují efektivní boj s kalamitou a obnovu lesů,
- je nutné zajistit bezpečnost návštěvníků lesů a včas vytěžit suché porosty, které by ohrožovaly návštěvníky,
- zastavení boje s kalamitou a nemožnost financovat obnovu lesa by způsobilo celospolečenské škody v řádově vyšší hodnotě než dosavadní úroveň podpory.

Dlouhodobé dopady sucha a následná kůrovcová kalamita obnažily rizika samofinancování péče o lesní ekosystémy pouze z tržeb za dříví. Lesníci a majitelé lesů jsou připraveni k odborné diskuzi nad

formou odpovídající, systémové podpory, která umožní překonání dopadů největší kalamity v lesích v novodobé historii a umožní, aby naše lesy i v budoucnu byly schopné poskytovat i všechny mimoprodukční funkce, které od nich společnost ve stále větší míře požaduje. Nejedná se o úkol snadný. Odhad celkové plochy poškozených porostů za roky 2018–2020 činí 192 938 hektarů. Jenom zalesňovací povinnost vlastníků lesů za rok 2020 je 3–4krát větší než v letech před kalamitou a tyto porosty v příštích 40 letech budou generovat příjmy vůbec žádné, protože budou vyžadovat nákladné výchovné a pěstební zásahy.

Pro řešení akutních dopadů kůrovcové kalamity za rok 2020 považují zástupci profesních organizací za zcela zásadní pokračování Finančního příspěvku na zmírnění dopadů kůrovcové kalamity v lesích ve výši, která bude alespoň částečně korespondovat se škodami, které v lesích vznikají. Podle provedených analýz dosáhly ekonomické dopady kalamity v roce 2020 částky 44 miliard korun. Bez adekvátní podpory vlastníků lesů ze strany státu situaci nebude možné zvládnout. Zamezení vzniku dalších ekonomických a ekologických škod je společnou prioritou lesníků, dřevozpracovatelů i občanů.

Data o dopadech dlouhodobého sucha a kalamitě

1. Kvalifikovaný odhad ekonomických dopadů kůrovcové kalamity na lesní hospodářství v ČR, který uveřejnil think tank CZECH FOREST, činí 98,8 miliard korun za období 2018–2020. Jedná o ztráty způsobené zejména propadem cen dříví a předčasným smýcením napadených porostů. (Zdroj: Kvalifikovaný znalecký odhad Radek Zádrapa pro CFTT)

2. V období 2018–2020 bylo kůrovcem napadeno zhruba 85 mil. m³, což je téměř dvojnásobek celkové průměrné předkalamitní těžby. (Zdroj: ČSÚ a odhad CFTT za rok 2020)

3. Aktuální odhad plochy k zalesnění činí 110 tis. ha. Na tuto plochu bude zapotřebí zhruba 700 milionů kusů sazenic, což přesahuje trojnásobek dosavadní roční produkce sadebního materiálu v ČR. (Zdroj: Generel obnovy porostů po kalamitě – etapa 4)

4. Odhad nahodilé jehličnaté těžby za rok 2020 v nestátních lesích, ceny jehličnatého dříví 2017–2020. (Zdroj: SVOL)

5. Příznivé podmínky v r. 2020 nevedly k poklesu kůrovcových těžeb, snížilo se spíše množství nezpracované kůrovcové hmoty resp. objemu ponechaných tzv. sterilních souší. (VULHM)

PODPIS LESNICKÉ VÝZVY II

Sdružení vlastníků
obecních a soukromých
lesů v ČR

Česká lesnická společnost

Střední lesnická škola
Hranice

Střední lesnická
škola Hranice

Pro Silva Bohemica

Česká komora lesních
hospodářů

Střední lesnická škola
Žlutice

Asociace lesnických a
dřevozpracujících
podniků

PEFC Česká republika

Klub českých turistů

Lesnicko-dřevařská
komora ČR

LESNICKO -
DŘEVAŘSKÁ
KOMORA ČR

CZECH FOREST think tank

Agrární komora České
republiky

AGRÁRNÍ KOMORA
České republiky

Sdružení lesních školkařů
ČR

Odborový svaz
pracovníků
dřevozpracujících odvětví

Česká akademie
zemědělských věd

Česká lesnická akademie Trutnov
střední škola a vyšší odborná škola

LOS AKTUÁLNĚ

Výskyt lesních škodlivých faktorů v roce 2020 a očekávaný stav v roce 2021

Jan Lubojacký, František Lorenc, Michal Samek, Miloš Knížek, Jan Liška

Hlášení o výskytu lesních škodlivých činitelů za rok 2020, která Lesní ochranná služba obdržela, reprezentují jako obvykle v posledních letech necelých 70% celkové výměry lesních pozemků v Česku. Ve smyslu tohoto omezení je nutné chápat i dále uváděné číselné údaje, pokud není výslovně uveden přepočet na celkovou výměru lesů. Evidovaný objem poškození vykázal meziročně jen mírný nárůst (z 19,3 mil. m³ dřevní hmoty v roce 2019 na 19,8 mil. m³ v roce 2020).

Abiotická poškození

Teplotně se sice jednalo opět o období výrazně nadnormální (odchylka +1,2 °C), avšak také srážkové úhrny se pohybovaly nad dlouhodobým ročním průměrem (112% normálu). Abiotické vlivy představovaly v roce 2020 cca 22% (4,4 mil. m³) evidovaného poškození. Této skupině dominoval opět vítr, který podle došlých hlášení poškodil cca 2,7 mil. m³ dřevní hmoty (v roce 2019 cca 2,6 mil. m³). Nejvyšších hodnot bylo dosaženo v kraji Jihočeském (626 tis. m³), Moravskoslezském (273 tis. m³) a Vysočina (257 tis. m³). Škody suchem byly za uplynulý rok hlášeny v objemu cca 1,5 mil. m³ (v roce 2019 cca 1,3 mil. m³). Regionálně byla největší poškození suchem evidována v Jihomoravském kraji (508 tis. m³).

Biotičtí škodliví činitelé

Působením biotických škodlivých činitelů bylo podle evidence poškozeno cca 15,4 mil. m³ dřevní hmoty (v roce 2019 cca 14,8 mil. m³). Zcela dominantní byl dlouhodobě přemnožený podkorní hmyz.

Podkorní hmyz

V roce 2020 bylo evidováno téměř 14,9 mil. m³ vytěženého smrkového kůrovcového dříví (v roce 2019 cca 14,5 mil. m³) (Obr. 1). Jde prakticky výlučně o dříví napadené lýkožroutem smrkovým, který je obvykle doprovázen l. lesklým a dnes již bohužel na většině území také l. sever-

hledu jednotlivých krajů byla v roce 2020 situace nejdramatičtější v kraji Vysočina (cca 3,3 mil. m³), v Jihočeském (cca 1,9 mil. m³) a Středočeském kraji (cca 1,8 mil. m³). Více než 1 mil. m³ kůrovcového dříví bylo evidováno také v krajích Plzeňském (cca 1,4 mil. m³), Jihomoravském (cca 1,3 mil. m³) a Olomouckém (cca 1,0 mil. m³).

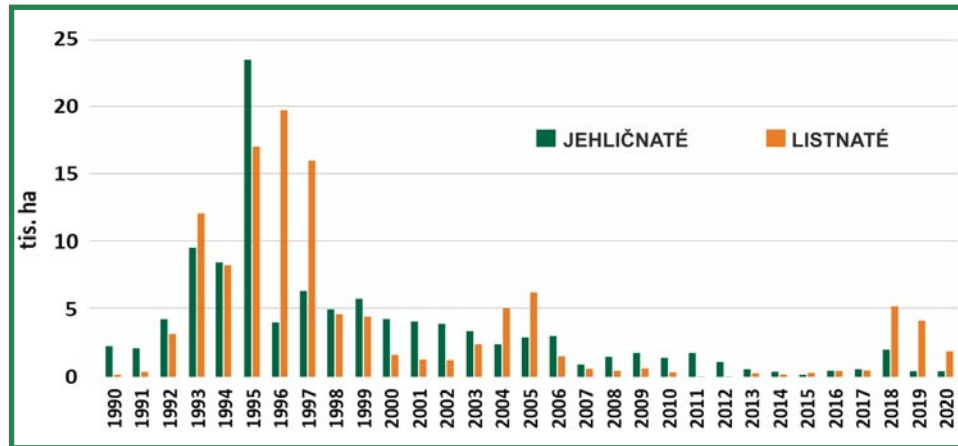
Příznivější povětrnostní podmínky v loňském roce přibrzdily trvalou expanzi lýkožroutů. Na většině území však ještě zdaleka nelze hovořit o získání kontroly nad populacemi podkorního hmyzu ze strany vlastníků a správců lesních majetků. V následujících letech je proto bezpodmínečně nutné nepolevit v úsilí o zastavení dalšího rozvoje kůrovců. Nelze rezignovat na provádění opatření ochrany lesa před podkorním hmyzem, přičemž hlavní prioritou musí být i nadále pečlivé vyhledávání, včasné zpracování a účinná asanace aktivních kůrovcových stromů.

Prudké zhoršení zdravotního stavu dřevin a přemnožení podkorního hmyzu v posledních letech se netýká pouze smrku, ale i dalších, hlavně jehličnatých dřevin. Borovice lesní je zejména v oblasti jižní a jihozápadní Moravy a dále také ve středních a východních Čechách napadána celou řadou druhů podkorního hmyzu. Zatímco na Moravě jde převážně o lýkožrouta vrcholového a l. borového, v Čechách se kromě l. vrcholového jedná také o krasce borového. V roce 2020 bylo evidováno téměř 125 tis. m³ vytěženého borového kůrovcového dříví (v roce 2019 cca 80 tis. m³). Mezi nejvíce postižené kraje náležely v uplynulém roce Jihomoravský (30 tis. m³), Středočeský (25 tis. m³), Vysočina (20 tis. m³) a Královéhradecký (16 tis. m³). Skutečné napadení borovice podkorním hmyzem je však výrazně (řádově) vyšší, neboť obranná opatření se prakticky neuskutečňují a škůdci se množí na většině lokalit zcela nekontrolovaně.

Dramatický nárůst byl zaznamenán u rozsahu napadení jedlových porostů zejména lýkožroutem prostředním a smolákem jedlovým. Meziročně došlo k desetinásobnému zvýšení evidovaného objemu jedlového kůrovcového dříví, když z cca 11 tis. m³ v roce 2019 došlo k nárůstu na loňských cca 115 tis. m³! Kůrovcové těžby modřínového dříví byly v roce 2020 evidovány v objemu téměř 6 tis. m³ (kromě lýko-

ze zcela zanedbatelné rozlohy cca 0,05 tis. ha. Celkově rok 2020 charakterizoval pokles evidovaného výskytu listožravého hmyzu, po jakémisi nevýrazném gradačním vrcholu v roce 2018 (Obr. 2). V roce 2021 lze obecně očekávat spíše další pokles výskytu listožravého hmyzu. Potřebné však bude pečlivě sledovat výskyt bekyně mnišky, u níž se již několik let očekává její aktivizace, vzhledem k dlouhodobým gradačním cyklům.

U savého hmyzu byl v roce 2020 evidenčně podchycen pouze výskyt korovnice kavkazské, a to na ploše necelých 10 ha. Poškození působené žírem dospělců klikoroha borového bylo v roce 2020 evidováno na ploše cca 4,3 tis. ha, což

Obr. 2: Evidovaný výskyt listožravého hmyzu v Česku v letech 1990–2020

představuje meziroční nárůst o cca 2 tis. ha. Největší poškození bylo hlášeno v Olomouckém kraji (cca 1,5 tis. ha), dále v krajích Královéhradeckém (cca 0,7 tis. ha) a Středočeském (0,45 tis. ha). Vzhledem k vývojovým cyklům chroustů byl v roce 2020 očekáván nárůst plochy poškozených či zničených výsadb žírem ponrav především v dolním Pomoraví. Poškození bylo evidováno na ploše necelých 10 ha (nejvíce na Hodonínsku). V roce 2021 je nárůst poškození ponravami očekáván opět především v prostoru jihovýchodní Moravy.

Obratlovci

Poškození drobnými hlodavci bylo v roce 2020 evidenčně podchyceno na obdobné ploše jako o rok dříve, kdy se blížilo 400 ha. Z celorepublikového hlediska bylo nejrozsáhlejší poškození (vždy více než 40 ha) hlášeno z území krajů Středočeského, Královéhradeckého, Plzeňského a Jihomoravského.

Nadále přetrvává vysoká úroveň poškozování lesních porostů spárkatou zvěří (okus, ohryz, loupání), která představuje limitující faktor přirozené obnovy jedle a listnatých dřevin i pro odrůstání zalesnění těmito dřevinami. Bez ochrany oplocením nebo intenzivními nátery repeletů je odrůstání těchto dřevin prakticky nemyslitelné. Negativní působení zvěře na obnovu vyvstává v plné nálehavosti především v souvislosti s dramatickým nárůstem kalamitních kůrovcových holin (v prostoru severní Moravy a Slezska a také na Českomoravské vrchovině a v navazujících regionech). Je proto otázkou nejvyšší priority zasadit se o koncepční změnu přístupu, kdy obnova a ochrana lesa musí mít přednost před zájmy mysliveckého hospodaření!

Houbové a ostatní patogeny

Výskyt houbových patogenů byl v roce 2020 velmi vysoký. Vzhledem k průběhu počasí v roce 2020 se poměrně často objevovalo padání semenáčků. V případě sypavek byla situace obdobná jako v roce 2019, kdy se na borovicích opět vyskytovaly především sypavka borová a s. borovicová, které byly za rok 2020 hlášeny z rozlohy cca 1,1 tis. ha (v roce 2019 cca 0,7 tis. ha). Situace ohledně karanténních sypavek (červená sypavka a hnědá sypavka) je dlouhodobě stabilizovaná. Výskyt rzí byl v roce 2020 rovněž poměrně častý, podobně jako se hojně vyskytovaly listové skvrnitosti, v čele s padlím dubovým, které bylo hlášeno na ploše téměř 0,9 tis. ha.

Nekróza jasanu, kterou způsobuje houba voskovička jasanová, zůstává i nadále jedním z nejvýznamnějších fytopatologických problémů, a to v lesních i ne-

lesních porostech. Odumírání jasanů bylo v Česku za rok 2020 hlášeno na plochách o rozloze cca 2,4 tis. ha (oproti rekordním cca 4,1 tis. ha v roce 2019). V javorových porostech na Litoměřicku a Žatecku bylo zaznamenáno plošné chřadnutí až odumírání klenů na tzv. saznou nemoc kůry. Významným fytopatologickým problémem zůstává i nadále odumírání olší působené plísni olšovou. Kuželík borový a kornice borová se v minulých letech podílely na odumírání borovice lesní především v Čechách, ale v současnosti se regionální rozdíly stírají. Borovice v teplých a suchých oblastech jsou často napadané také jmelím bílým, nejvíce na jižní Moravě a dále ve středních, jižních a východních

Čechách. Výskyt kloubnatky smrkové na smrku ztepilém je kromě Krušných hor potvrzen už i v Jizerských horách a Krkonoších.

Z dřevokazných hub zůstávají fytopatologicky nejvýznamnějšími druhy václavky, působící chřadnutí až odumírání dřevin všech věkových tříd, jejichž význam v posledních letech narůstá i díky dlouhodobému suchu. Za rok 2020 bylo hlášeno cca 207 tis. m³ smrkového „václavkového“ dříví, což představuje meziroční nárůst o téměř 50% (v roce 2019 cca 145 tis. m³), nejvíce v krajích Středočeském (cca 78 tis. m³) a Moravskoslezském (cca 51 tis. m³).

Výhled na rok 2021

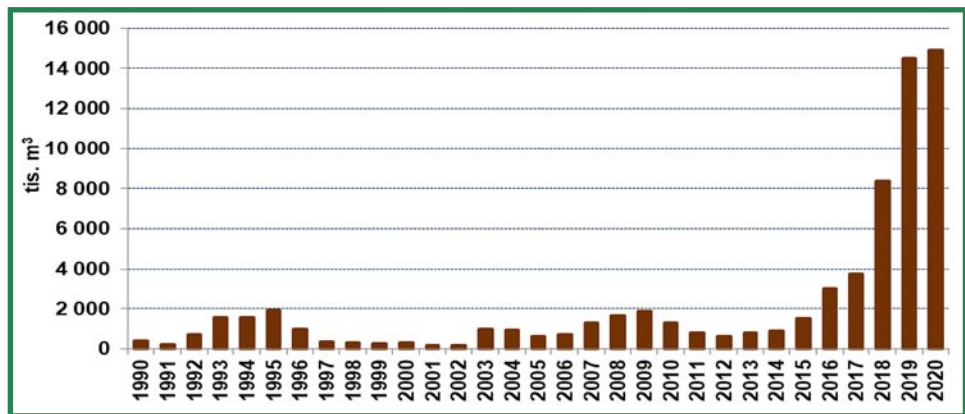
Přes přijatá administrativní opatření se kůrovcová situace víceméně dále celoplošně zhoršovala a rozrostly se oblasti, kde se gradace lýkožroutů vymkla kontrole a přerostla v dynamický proces, závislý z velké části pouze na přírodních silách, především pak na vývoji počasí. Tento stav lze zvrátit pouze koordinovaným centrálním zásahem, směřujícím ke stabilizaci trhu se dřívím a nápravě rozvratu v ochranně lesa před podkorním hmyzem, k čemuž dal průběh povětrnostních vlivů v uplynulém roce jedinečnou příležitost. V letošním roce lze počítat s rozsahem kůrovcového napadení v obdobném rozsahu, jako tomu bylo vloni, přičemž rozhodující vliv na další směřování kůrovcové kalamity bude mít opět zejména průběh povětrnostních podmínek.

Z pohledu očekávaného vývoje situace s ostatními škodlivými faktory je na místě znovu upozornit na stále se zvyšující hrozbu poškození větrnými polomy, vzhledem k narušení statické stability lesních porostů kůrovcovou kalamitou a na vzájemně podmíněné ovlivňování obou typů poškození lesa. Přemnožený podkorní hmyz ohrožuje kromě smrku celou řadu dalších, především jehličnatých, dřevin, jako např. BO, JD nebo MD. Vzhledem k historické časové a místní periodicitě gradací bekyně mnišky ve smrkových lesích střední Evropy je již několik let očekáván vznik jejího přemnožení i v podmínkách Česka. O trvalý hrozbě nárůstu poškození vlivem přemnožené spárkaté zvěře netřeba více mluvit, účinné řešení nakonec ani není v moci ochrany lesa.

Poděkování

Příspěvek vznikl v rámci činnosti Lesní ochranné služby financované MZe smlouvou č. 857-2017-16212 a institucionální podpory MZE-RO0118.

Za kolektiv autorů:
Ing. Bc. Jan Lubojacký, Ph.D.
Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

Obr. 1: Evidovaný objem vytěženého smrkového kůrovcového dříví v letech 1990–2020

ským. Posledně jmenovaný druh se podle hlášení na evidovaném objemu podílel o třetinu nižším objemem než o rok dříve, a to cca 1,1 mil. m³. Jde však jen o orientační údaj, neboť jeho šíření a nárůst významu dále pokračuje, což přesvědčivě dokládají hlavně výsledky monitoringu l. severského z roku 2020, kdy zaznamenané odchvy byly výrazně vyšší než v letech předchozích.

Pokud objem evidovaný v roce 2020 přepočteme na celkovou rozlohu lesů v Česku (hlášení pokrývají 68% rozlohy lesů), dostaneme se na hodnotu téměř 22 mil. m³ vytěženého smrkového kůrovcového dříví! Celkové napadení smrku podkorním hmyzem v roce 2020, včetně nezpracovaných kůrovcových stromů napadených v daném roce, proto dosahuje hodnoty nejméně cca 25 mil. m³!!

Kůrovcová kalamita se zřetelně přesunuje západním směrem, přičemž mnohem více je stále zasažena jižní polovina Česka. Na severovýchodě Česka (historická oblast severní Moravy a Slezska), kde byla situace v předchozích letech nejhorší, kalamita postupně „vyhasíná“. Z po-

žrouta modřínového působí na modříních významné poškození také tesařík modřínový). V oslabených jasanových porostech dochází i nadále k sekundárnímu výskytu podkorního hmyzu po působení houbových onemocnění, a to především lýkohouba jasanového a l. zrnitého. Na jejich vrub bylo v roce 2020 evidováno cca 2,5 tis. m³ vytěženého jasanového dříví.

Listožravý, savý a ostatní hmyz

Listožravý hmyz byl v roce 2020 evidován na celkové rozloze cca 1,9 tis. ha (v roce 2019 cca 4,9 tis. ha). Většina výskytu byla hlášena z listnatých (dubových) porostů, především v souvislosti s doznívajícím přemnožením bekyně velkohlavé na jižní a střední Moravě (cca 1 tis. ha), s rojením dospělců chroustů ve východních a středních Čechách (0,3 tis. ha) a sporadickým výskytem komplexu housenek obalečů a píďalek na dubech (0,2 tis. ha). Na jehličnatých dřevinách bylo hlášeno cca 0,4 tis. ha, dominantně v souvislosti s bekyní mniškou (kolem 0,3 tis. ha), hlavně v oblasti středních Čech. Ploskohřbetky a pilatky na smrku byly hlášeny podobně jako v několika posledních letech pouze

PRÁVNÍ PORADNA

Na sousedním lesním majetku ve správě státního podniku byla před cca 4–5 lety prodána nemovitost, hájenka. K hájence vedou teoreticky 3–4 přístupové cesty v kategorii 3L, tj. bez zpevnění. Všechny jsou sjízdné velmi obtížně, pouze terénním autem. Nový majitel hájenky nejčastěji využívá jednu cestu, která vede cca 800 m lesem státním a dalších cca 500 m po našem majetku, pak najede na opravenou cestu 2L v našem majetku. Věším terénním vozem jezdí i několikrát denně, za jakéhokoli počasí, a cestu 3L v posledních letech naprosto zdevastoval. Oprava je v rádech nejméně statisíců korun. Vzniklá škoda je jednoznačně a snadno doložitelně způsobená pouze vlastníkem hájenky. Jak se můžeme proti tomuto konání bránit? Můžeme vlastníkovu hájenku vjezd na tuto lesní cestu odepřít? Za jakých podmínek můžeme po něm vyžadovat náhradu za způsobenou škodu?

V předmětné věci se navzájem prolíná veřejnoprávní a soukromoprávní úprava.

Ve veřejnoprávní rovině je rozsah práva vlastníka hájenky užívat lesní cesty třídy 2L a 3L ve vlastnictví tazatele k průjezdu motorovým vozidlem a rozsah odpovídající povinnosti tazatele tuto činnost vlastníka hájenky strpět určen třemi právními předpisy a jednou technickou normou. Jsou jimi zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, v platném znění (dále jen „ZPK“), zákon č. 289/1995 Sb., lesním zákonem (dále jen „LesZ“), vyhláška č. 239/2017 Sb., o technických požadavcích pro stavby pro plnění funkcí lesa, a aktualizovaná ČSN 73 6108:2016 Lesní cestní síť.

Podle ustanovení § 19 odst. 1 ZPK platí, že „v mezích zvláštních předpisů upravujících provoz na pozemních komunikacích a za podmínek stanovených tímto zákonem smí každý užívat pozemní komunikace bezplatně obvyklým způsobem a k účelům, ke kterým jsou určeny (dále jen „obecné užívání“), pokud pro zvláštní případy nestanoví tento zákon nebo zvláštní předpis jinak. Uživatel se musí přizpůsobit stavebnímu stavu a dopravně technickému stavu dotčené pozemní komunikace.“ Odkaz na omezení vyplývající ze zvláštních předpisů obsažený v citovaném ustanovení přitom směřuje mj. k LesZ. Právo obecného užívání pozemních komunikací je tedy omezeno ustanovením i ustanovením § 20 odst. 1 písm. g) LesZ, který v lesích zakazuje jezdit a stát s motorovými vozidly. Z ustanovení § 20 odst. 3 LesZ dále vyplývá, že zákaz se nevztahuje na jízdu a stání motorovým vozidlem, která je prováděna při hospodaření v lese, nebo ji realizuje vlastník lesa, nájemce (pachtýře) lesa či jiná osoba oprávněná les užívat z jiného právního důvodu. Vlastník lesa je přitom oprávněn jízdu a stání motorovým vozidlem v lese umožnit i jiným osobám prostřednictvím výjimky udělené podle § 20 odst. 4. LesZ.

Vyhláška č. 239/2017 Sb., o technických požadavcích pro stavby pro plnění funkcí lesa, pak v ustanovení § 1 odst. 2 rozlišuje mezi lesními cestami a ostatními trasami pro lesní dopravu. Pro řešení položených otázek je klíčové, že lesní

cesty jsou ve vyhlášce (§ 2 odst. 1 písm. a) označeny za „účelové komunikace pro dopravní přístupnění lesů a jejich propojení se silnicemi, místními nebo účelovými komunikacemi, které slouží k odvozu dříví, těžebních zbytků nebo dřevěné štěpky a k dopravě osob, materiálů nebo strojů pro hospodaření v lese.“ Za lesní cesty jsou přitom považovány lesní cesty pro celoroční provoz (§ 2 odst. 1 písm. d)) a lesní cesty pro sezónní provoz (§ 2 odst. 1 písm. e) vyhlášky). Současně vyhláška výslovně stanoví, že ostatní trasy pro lesní dopravu, mezi něž podle § 2 odst. 1 písm. f) patří zejména lesní svážnice a technologické linky, nejsou pozemními komunikacemi. Toto zdánlivě nepodstatné konstatování má značný právní význam. Vyplývá z něj totiž, že právo obecného užívání podle § 19 odst. 1 ZPK se na ostatní trasy pro lesní dopravu (včetně lesních svážnic a technologických linek) vůbec nevztahuje. Případné překážky na lesních svážnicích a technologických linkách nemohou být z této důvodu považovány za pevné překážky podle § 29 ZPK, k jejichž umístění by bylo zapotřebí povolení silničního správního úřadu.

Vyhláška č. 239/2017 Sb. současně upravuje základní technické parametry lesních cest umožňující posoudit, zda konkrétní dopravní trasa je lesní cestou (a tedy účelovou komunikací) nebo „pouze“ ostatní trasou pro lesní dopravu. Tyto parametry jsou dále upřesněny v ČSN 73 6108:2016 Lesní cestní síť, na niž vyhláška č. 239/2017 Sb. v ustanovení § 3 odst. 14 odkazuje. Podle ČSN 73 6108:2016 jsou lesními cestami pouze odvozní cesty 1. třídy (cesty 1L s celoročním provozem) a lesní cesty 2. třídy (2L se sezónním provozem). Lesní svážnice (3L) a technologické linky (4L) určené pro soustřeďování dříví jsou v normě označovány jako dopravní trasy pro produkční funkce lesa a jejich definice jsou doplněny o informaci, že tyto trasy nejsou považovány za účelové komunikace. Tvůrci ČSN takto odstranili nejasnosti, které ohledně výkladu pojmu „lesní cesta“ existovaly.

V občanskoprávní rovině je otázka využití cizích nemovitostí pro přístup k nemovitostem vlastním upravena v ustanoveních § 1029 a násl. občanského zákoníku o tzv. nezbytné cestě. Podle nich může vlastník nemovité věci, na níž nelze řádně hospodařit či jinak ji řádně užívat proto, že není dostatečně spojena s veřejnou cestou, žádat, aby mu soused za náhradu povolil nezbytnou cestu přes svůj pozemek. Nedojde-li k dohodě, může nezbytnou cestu povolit svým rozsudkem soud, a to v rozsahu, který odpovídá potřebě vlastníka nemovité věci řádně ji užívat s co nejmenšími náklady. Je však nutné, aby soused, přes jehož pozemek (pozemky) je nezbytná cesta zřizována, byl zřízením nebo užíváním co nejméně obtěžován a jeho pozemek byl co nejméně zasažen. Obklopuje-li nemovitou věc bez přístupu několik sousedních pozemků, povolí se nezbytná cesta jen přes jeden z nich. Přitom se uváží, přes který pozemek je nejpřirozenější přístup. Nezbytná cesta může být soudem povolena i jako služebnost, tedy jako věcné právo zapisované do katastru nemovitostí. Z ustanovení § 1030 odst. 1 občanského zákoníku vyplývá, že nezbytnou cestu lze povolit i ve formě spoluužívání cizí soukromé cesty. Je-li nezbytná cesta povolena, náleží zatíženému vlastníkovu úplata a odčinění vzniklé újmy (pokud újma není kryta úplatou). Pokud soud povolí nezbytnou cestu v podobě spoluužívání cizí soukromé cesty, musí úplata zahrnout i zvýšené náklady na její údržbu. Vlastník nemovité věci, v jehož prospěch byla nezbytná cesta povolena, musí navíc vlastníkovu pozemku zatíženého cestou poskytnout jistotu přiměřenou případné škodě způsobené na pozemku, ledaže by bylo zjevné, že na dotčeném pozemku nevznikne „patrná škoda“.

Zřízení nezbytné cesty soudem je ovšem vyloučeno v situacích popsanych

v § 1032 občanského zákoníku. Jsou jimi stav, kdy

- a) škoda na nemovité věci souseda převyšuje zřejmě výhodu nezbytné cesty,
- b) nedostatek přístupu k nemovitosti způsobil z hrubé nedbalosti či úmyslně ten, kdo o nezbytnou cestu žádá, nebo
- c) žádá-li se nezbytná cesta jen za účelem pohodlnějšího spojení, nebo
- d) má-li být nezbytná cesta zřízena přes prostor uzavřený za tím účelem, aby do něj cizí osoby neměly přístup,
- e) má-li být nezbytná cesta zřízena přes pozemek, kde veřejný zájem brání takovou cestu zřídit.

S ohledem na uvedené lze uzavřít, že předpisy veřejného práva nezakládají pro vlastníka hájenky žádný právní titul, na jehož základě by mohl užívat dopravní trasu (lesní svážnici) třídy 3L ve vlastnictví tazatele. Její užívání vlastníkem hájenky je naopak porušením zákazu obsaženého v § 20 odst. 1 písm. g) LesZ. Každý průjezd po lesní svážnici lze kvalifikovat jako přestupek podle § 53 odst. 1 písm. g) téhož zákona postizitelný pokutou do 5.000,- Kč. Na lesní cestu třídy 2L ve vlastnictví tazatele pak dopadá právo obecného užívání podle § 19 odst. 1 ZPK, které se týká i vlastníka hájenky. Platí-li však, že lesní cesta 2L je situována na pozemcích určených k plnění funkcí lesa, pak ani toto právo vlastníkovu hájenky neumožňuje, aby lesní cestu 2L ve vlastnictví tazatele bezplatně užíval k jízdě motorovým vozidlem, neboť tomu za situace, kdy cestu užívá pouze k průjezdu ke své nemovitosti a zpět, tzn. zcela mimo rámec hospodaření v lese, znovu brání zákaz obsažený v § 20 odst. 1 písm. g) LesZ. I zde je každý průjezd po lesní cestě možno kvalifikovat jako přestupek podle § 53 odst. 1 písm. g) LesZ sankcionovatelný pokutou ve shora uvedené výši. Užívání obou tras, tedy jak lesní cesty 2L, tak lesní svážnice 3L, by za tohoto právního stavu bylo možné jen v případě, že by tazatel udělil vlastníkovu hájenku výjimku ze zákazu vjezdu a stání motorových vozidel podle § 20 odst. 4 LesZ.

Nepovolenému užívání obou dopravních tras lze zabránit, a to jak slovně vyjádřeným odepřením přístupu, tak i umístěním překážek. V případě lesní svážnice 3L je umístění těchto překážek možné bez povolení silničního správního úřadu,

pouze při splnění prevenční povinnosti podle § 2900 občanského zákoníku (tzn., že překážky by měly být z dostatečné vzdálenosti viditelné), neboť lesní svážnice 3L není pozemní komunikací ve smyslu ZPK. K umístění pevných překážek na lesní cestu 2L je naopak povolení silničního správního úřadu nezbytné. Pokud by překážky (jak na lesní cestě 2L, tak na lesní svážnici 3L) měly mít povahu terénních úprav, staveb, zařízení či výrobku plnicího funkce stavby, je nutno při jejich umístění respektovat i ustanovení zákona č. 183/2006 Sb., stavebního zákona, v platném znění.

Pokud vlastník hájenky na lesní svážnici 3L nebo lesní cestě 2L způsobil jejich dosavadním nepovoleným užíváním škodu, je povinen ji tazateli jako vlastníkovu obou dopravních tras nahradit podle § 2910 a 2911 občanského zákoníku, neboť ji způsobil porušením zákonné povinnosti (dodržovat zákaz vjezdu motorových vozidel).

Absenci veřejnoprávního titulu a vlastnické výjimky k užívání lesní cesty 2L a lesní svážnice 3L pro jízdu motorovými vozidly může ovšem vlastník hájenky odstranit soudní cestou v podobě návrhu, aby soud svým rozsudkem povolil jejich užívání jako tzv. nezbytné cesty. Pokud by návrhu bylo vyhověno, může rozsudek povolující vlastníkovu nezbytnou cestu nahradit jak (neexistující) právo užívat lesní svážnici 3L, tak (neexistující) výjimku ze zákazu jízdy a stání motorovým vozidlem podle § 20 odst. 4 LesZ potřebnou pro vjezd na obě dopravní trasy. V soudním řízení by tazatel jako vlastník dotčených pozemků samozřejmě mohl namítat případnou existenci zákonných překážek pro povolení nezbytné cesty podle § 1032 občanského zákoníku, a uplatňovat veškeré další výhrady vůči povolení cesty založené na shora popsaných ustanoveních téhož zákona. V řízení před soudem by tazatel současně mohl (a měl) uplatnit i své představy o náhradě újmy, zvýšených nákladech na údržbu obou tras a požadovat poskytnutí jistoty tak, aby případné zřízení nezbytné cesty odpovídalo ústavním požadavkům na dosažení spravedlivého řešení.

JUDr. Ing. Martin Flora, Dr.
advokát

Projekt BAUHAUS

100 000 stromků do českých lesů

Lesníci a majitelé lesů vítají v dnešní době jakoukoliv pomoc a podporu. Obnova lesů, zasažených suchem a kůrovcovou kalamitou, je nyní jejich prioritou. Spolupráce s firmami, kterým je téma společenské odpovědnosti blízké, je jednou z forem, která pomáhá. Rádi proto představujeme projekt společnosti BAUHAUS, díky kterému bude letos vysazeno 100 000 sazenic lesních dřevin. V součinnosti s certifikačním systémem PEFC vznikl projekt, který pomůže několika městským majetkům a současně přispěje k vyššímu povědomí široké veřejnosti o hlavních cílech PEFC, zodpovědnému nakupování i k podpoře ochrany životního prostředí.

Společnost BAUHAUS byla založena na jaře roku 1960 v německém Mannheimu. Od té doby se BAUHAUS stal tradičním místem, kam přicházejí miliony zákazníků nakoupit vše potřebné pro dům, dům i zahradu. Řemeslníci, kutilové i široká veřejnost najde v odborných centrech BAUHAUS vše přehledně v 15 specializovaných odděleních pod jednou střešou a v samoobslužné formě. V České republice působí společnost již od roku 1993, celkem 8 odborných center BAUHAUS se nachází v Praze, Brně, Českých Budějovi-

cích, Plzni a Liberci. Aktuálně BAUHAUS v ČR zaměstnává téměř 1000 pracovníků.

V korespondenčním rozhovoru jsem vyzpovídala Ing. Jindřicha Hovorku z oddělení marketingu pro Českou a Slovenskou republiku a koordinátora projektu.

Můžete nám přiblížit kampaň podporující výsadbu sazenic lesních dřevin, který společnost BAUHAUS zahájila od března?

Zdravé životní prostředí, udržitelnost a důraz na ekologii jsou stěžejní hodnoty, které společnost BAUHAUS podporuje a zastává. I proto dlouhodobě investuje-

me mimo jiné do aktivit zaměřujících se na ochranu přírody a šetrný přístup k jejím zdrojům. V letošním roce jsme se rozhodli, že vysadíme v rámci společného projektu s PEFC ČR 100 000 stromů. Myšlenku obnovy českých lesů šíříme od začátku března i mezi naše zákazníky, kteří se mohou do projektu zapojit.

Ve kterých lokalitách bude výsadba probíhat a které společnosti jsou do ní zapojeny?

Výsadba se uskuteční v místech našich odborných center po celé České republice, tedy v Brně, Českých Budějovicích, Liberci, Plzni a Praze. Odbornou záštitu nad projektem výsadby stromů převzala organizace PEFC, se kterou spolupracujeme již dlouhodobě. Do projektu jsou zapojeni i jednotliví správci městských a obecních lesních majetků ve vybraných lokalitách.

Z vlastní zkušenosti víme, že lidé mají zájem a chuť lesníkům pomoci a řada z nich se výsadby také aktivně účastní. Mají i Vaši zákazníci možnost výsadbu podpořit finančně či vlastními přičiněním?

Vedle investice společnosti BAUHAUS, která se pohybuje v řádu milionů korun, mohou přispět k obnově českých lesů také zákazníci zakoupením certifikátů na výsadbu stromů nad rámec plánovaných 100 000 kusů. Certifikáty budou umístěny ve všech našich odborných centrech na každé pokladně, a to v hodnotě 25 a 100 Kč. Koupí certifikátu v nižší hodnotě přispěje zákazník na výsadbu jednoho stromu, ve vyšší hodnotě pak přispěje na stromy 4. Víme, že našim zákazníkům, stejně jako nám, není životní prostředí lhostejné. Svědčí o tom i stále rostoucí poptávka po produktech, které jsou certifikované, šetrné k přírodě a vyrobené ekologicky udržitelným způsobem. Věříme tedy, že zákazníci naši letošní aktivitu uvítají a podpoří, obzvláště když se jedná o obnovu přírody v místech, která jsou jim dobře známá a která třeba i pravidelně navštěvují. Za měsíc prodeje těchto certifikátů přispěli zákazníci na výsadbu dalších více než 20 tis. stromů! A to v situaci, kdy jsou naše centra otevřená v omezeném režimu. Pro ty, kteří se chtějí do obnovy českých lesů zapojit v ještě větší míře a zažít výsadbu na vlastní kůži, jsme připravili možnost zúčastnit se společného sázení. Akce je určená především pro ty, kteří se zajímají o přírodu a chtějí se o českých lesích a jejich roli v ekosystému dozvědět více. Plánované jarní sázení stromů společně s našimi zákazníky jsme museli kvůli aktuální situaci zrušit, sázení s veřejností proto plánujeme na podzimní období. Důležitá je pro zájemce registrace předem na webových stránkách www.sku-technestesti.cz.

Můžete nám představit i další environmentální aktivity společnosti BAUHAUS?

Jak jsem již zmínil v úvodu, takových aktivit je celá řada. Jako ukázkou mohu zmínit, že veškerá produkce našich katalogů je tištěná na PEFC certifikovaný papír. Dalším příkladem jsou dárkové karty, které mohou zákazníci zakoupit v našich odborných centrech. Zde jsme přešli z plastu na nový „kartonový“ materiál, který má certifikaci PEFC i FSC. A abych přidal ještě příklad mimo PEFC, tak od letošního roku u nás zákazníci nekoupí výrobky obsahující „kontroverzní látku“ glyfosát. Již v loňském roce jsme v našich odborných centrech přestaly prodávat pyrotechniku. Toto jsou všechna témata, která budeme v letošním roce komunikovat směrem k našim zákazníkům.

BAUHAUS spolupracuje s naším certifikačním systémem již několik let, jak tuto spolupráci hodnotíte?

Spolupráce s organizací PEFC má dlouhou historii a to, že jsme s ní spokojeni, dokládá i fakt, že jsme se rozhodli v letošním roce spolupracovat na tak velkém projektu, jako je výsadba stromů a uspořádání akcí pro veřejnost v jednotlivých regionech.

Děkují za odpovědi.

Ing. Andrea Pondělíčková, PEFC ČR

VÁŠ NÁZOR NÁS ZAJÍMÁ

V souladu s mezinárodními požadavky PEFC certifikace, připravuje organizace PEFC ČR pravidelnou, v pořadí již čtvrtou, revizi národních standardů CFCS s cílem aktualizovat a zlepšit stávající kritéria a postupy trvale udržitelného hospodaření v lesích při zohlednění nejnovějších vědeckých poznatků, aktuální legislativy a společenských požadavků.

V této souvislosti si Vás dovoluujeme požádat o zaslání vašich připomínek, komentářů a návrhů k současněmu fungování českého systému certifikace lesů, ať už z pohledu opodstatněnosti, aktuálnosti, srozumitelnosti a proveditelnosti stávajících kritérií trvale udržitelného hospodaření v lesích nebo organizace regionální certifikace a procesu auditování.

Své připomínky, komentáře a návrhy včetně stručného odůvodnění zasílejte prostřednictvím e-mailu na info@pefc.cz nebo poštou na adresu PEFC Česká republika, Bělohorská 274/9, 169 00 Praha 6.

V případě připomínek týkajících se konkrétního znění technických dokumentů CFCS můžete použít připomínkový formulář, který naleznete na webu www.pefc.cz.

Termín pro zaslání připomínek je 31. července 2021.

RECERTIFIKACE REGIONU V ROCE 2021

Koncem září letošního roku končí platnost certifikátu trvale udržitelného hospodaření (TUH) v lesích regionu Česká republika, který byl udělen Sdružení vlastníků a správců lesních majetků ČR (SVSLM) jako zástupci vlastníků lesů účastnících se procesu certifikace lesů v systému PEFC. Tímto datem, tedy 30. září 2021, končí také platnost současných osvědčení o TUH v lesích všech účastníků regionální certifikace v ČR.

Současní držitelé osvědčení o TUH budou vyzváni ze strany SVSLM k aktualizaci údajů v žádosti o účast v regionální certifikaci lesů, jejímž zasláním projeví zájem v certifikaci lesů systémem PEFC pokračovat. Příjem žádostí v rámci recertifikace bude probíhat od začátku června do konce srpna, vhodné je však žádost poslat na adresu SMSLM do 30. 6. 2021, abychom měli dostatek času k odstranění případných nesrovnalostí.

Vlastníci a správci lesů, kteří o vstupu do certifikace PEFC uvažují, mají jedinečnou příležitost se do certifikace zapojit, neboť v tomto období se přidávají do hlavního proudu k většině doposud certifikovaných subjektů a budou moci využít plné tříleté období platnosti nových osvědčení.

Certifikace PEFC je otevřena všem vlastníkům lesů bez ohledu na velikost lesního majetku a typ vlastnictví. Jednorázový administrativní poplatek za podání žádosti a vystavení osvědčení zůstává ve stejné výši 500,- Kč/žádost. U ročního poplatku za účast v certifikaci lesů stanoveného dle výměry lesního majetku zvažujeme po dvaceti letech jeho zvýšení s ohledem na stále se zvyšující náklady ze 2 na 3 Kč/ha/rok. O případném zvýšení ročního poplatku rozhodnou zástupci SVSLM na zasedání valné hromady před zahájením recertifikace. Lesní majetky do 100 ha jsou od ročního poplatku osvobozeny, tzn. hradí pouze jednorázový administrativní poplatek.

Aktuální informace související s revizí národních standardů a recertifikací regionu naleznete na webu www.pefc.cz

Ing. Jidřich Hovorka ze společnosti BAUHAUS přebírá symbolické poděkování od Ing. Jiřího Neshyby, ředitele akciové společnosti Lesy města Brna, za finanční dar, který byl použit na výsadbu 25 tisíc sazenic lesních dřevin.

Jak zlepšit odbornou správu malolesů a podpořit sdružování vlastníků

Otázkou, jak efektivně a vhodně pomáhat drobným majitelům při obhospodařování lesa, se SVOL dlouhodobě zabývá. Kromě poskytování vlastní poradenské činnosti usiluje také o legislativní a finanční řešení problematiky sdružování vlastníků lesů. 11. března proto uspořádal takto zaměřený odborný webinář. K aktuálnosti tématu přispěla současná bezprecedentní kúrovcová kalamita, která problémy vyplývající z rozdrobené vlastnické držby a současného systému státní správy lesů ještě více obnažila.

Jak uvedl první přednášející Ing. Tomáš Dohnanský, v České republice je cca 290 tis. majitelů lesů, kteří vlastní celkem 2 614 tis. ha lesů (údaj k 31.12.2019), z toho 15% patří vlastníkům lesů do 50 hektarů. Zhruba 199 tisíc vlastníků pak má „kousek“ lesa do jednoho hektaru. Drobné majetky často tvoří větší komplexy lesa, a proto vedle hospodářského významu pro samotného vlastníka, má drobné vlastnictví rovněž význam celospolečenský, neboť přispívá k zachování osídlení venkova a vhodného stavu kulturní krajiny. Tomu ovšem bohužel neodpovídá současná právní úprava ani finanční podpora ze strany státu, byť o nutnosti napomáhat zvyšování úrovně hospodaření v lesích, zejména drobných vlastníků, v součinnosti se sdruženími vlastníků lesů a podporou jejich sdružování hovořily už Zásady státní lesnické politiky z roku 1994, oba Národní lesnické programy i Zásady lesnické politiky 2012.

V době mimořádné kúrovcové kalamity jsou lesnické činnosti ze strany drobných vlastníků obtížně zvládnutelné, resp. často ze strany odborného lesního hospodáře neřešitelné, ať už z důvodu chybějící kapacity, problémů s odbytem dříví, nepřístupností majetků či osobních překážek vlastníků lesů. Na příkladech z Rakouska, Bavorska, Finska či Švédska však místo-předseda SVOL Ing. Stanislav Janský doložil, že právě v době kalamitní lze s úspěchem institut sdružování vlastníků lesů využít ku pomoci lesu a jeho majitelům.

Za tím účelem SVOL připravil legislativní návrh dvou variant pro sdružování drobných vlastníků. Volnějši forma tzv. „službový spolek“ je vhodný zejména pro drobné vlastníky s velkými kúrovcovými těžbami a holinami, kdy práva a povinnosti zůstávají plně na vlastníkově lesa. Pro všechny členy spolku je jeden odborný lesní hospodář, člen spolku objednává a platí konkrétní objednanou službu. Rozsah činností spolku pro člena stanoví individuální smlouva. Naproti tomu „hospodářský spolek“ je vhodný pro větší i menší vlastníky za „normální“ (nekalamitní) situace, k pozemkům členů by měl práva a povinnosti vlastníka lesa spolek, který hospodař v lesích svých členů na základě pachtovní smlouvy. Za hlavní pozitiva sdružení vlastníků lesů s vlastním odborným lesním hospodářem označil ve svém příspěvku Ing. Dohnanský zejména důvěru mezi zakladatelem sdružení (vlastník, obec, OLH) a vlastníky lesa, zvládnutel-

nost nezbytných lesnických činností včetně období kalamit, znalost potřeb vlastníků lesů v daném místě a čase, možnost zaměstnanců a využití místních živnostníků, ale i odstranění konfliktů zájmů OLH mezi primárně poradenskou činností placenou státem a dalšími službami hrazenými vlastníky.

S praktickými zkušenostmi a poznatky ze správy malolesů seznámili účastníky webináře Ing. Jiří Svoboda z Lesního družstva obcí se sídlem v Příbyslavi, Ing. Vladimír Zíka, dlouholetý odborný lesní hospodář Obce Bernartice a Ing. Miroslav Pacovský, odborný lesní hospodář veřejné obchodní společnosti Občanský les Trhový Štěpánov. Hlavní překážky sdružování vlastníků lesů byly identifikovány následovně: zákaz sdružování obcí a fyzických osob za účelem správy lesa, zákaz sdružování plátců a neplátců DPH, hrazení nákladů státem na činnost odborného lesního hospodáře pro majetky do 50 hektarů pouze pro případ, kdy jej vykonává státní podnik Lesy ČR, eventuelně jiná osoba pověřená orgánem státní správy lesů, což se, jak vyplynulo z diskuse, mnohdy děje ne právě transparentním způsobem, a chybějící finanční příspěvky na založení a činnost sdružení. Paradoxem je také to, že získání finančního příspěvku na sdružování je aktuálně možné podle Nařízení vlády č. 30/2014 Sb. pouze v lesích v gestu Ministerstva životního prostředí (národní parky a jejich ochranná pásma) a Ministerstva obrany (vojenské lesy).

Šanci, že se správa drobných lesních majetků postupně změní k lepšímu, vidí SVOL pouze v důsledném naplňování dílčích opatření Koncepce státní lesnické politiky do r. 2035, reflektování potřeb a připomínek vlastníků nestátních lesů a úzké spolupráci Ministerstva zemědělství a ostatních dotčených resortů se SVOL. Zájem o podněty SVOL a vzájemnou spolupráci potvrdil za Ministerstvo zemědělství ředitel odboru Ing. Václav Lidický. Uvedl, že Sekce lesního hospodářství právě připravuje časový harmonogram jednání pracovních skupin, která budou jednotlivá opatření Aplikačního dokumentu ke Koncepti státní lesnické politiky podrobněji rozpracovávat a navrhovat konkrétní legislativní a finanční kroky. Předpokládá se, že pracovní skupiny se rozběhnou v měsíci dubnu.

Ing. Marie Růžková
tajemnice SVOL

Nová vyhláška o lesní hospodářské evidenci jde do finále

Na základě ukončeného meziresortního připomínkového řízení lze v dohledné době očekávat zveřejnění nové vyhlášky Ministerstva zemědělství o lesní hospodářské evidenci (LHE). Jejím smyslem je mimo jiné i usnadnit vlastníkům lesů splnění jejich povinnosti podle § 40 lesního zákona, které nabylo na aktuálnosti v souvislosti s probíhající kúrovcovou kalamitou.

SVOL se na přípravě nové vyhlášky od začátku aktivně podílel. V průběhu jednání pracovní skupiny bylo vyhověno většině zásadních připomínek SVOL. Se současným zněním vyhlášky jsme proto relativně spokojeni.

Vyhláška upravuje vedení, obsahovou náplň a předávání souhrnných údajů LHE o plnění závazných ustanovení lesního hospodářského plánu (LHP) a evidenci o provedené obnově lesa.

Vedení LHE je založeno na následujících principech:

- **povinnost vést evidenci o závazných ustanoveních LHP, stejně tak jako předávat její souhrnné údaje**, se vztahuje pouze na vlastníky **lesů hospodařící podle LHP**,
- rozsah evidence o závazných ustanoveních LHP se liší s ohledem na jeho schválená závazná ustanovení (lesy ve vlastnictví státu a obcí a ostatní lesy),
- **povinnost vést evidenci o provedené obnově lesa se vztahuje na všechny vlastníky lesa**, tj. i vlastníky hospodařící podle lesní hospodářské evidence (LHO), **ale jejich předávání orgánu SSL se týká pouze vlastníků hospodařících podle LHP**,
- evidence je vedena pro nejnižší v LHP či LHO vylišenou jednotku prostorového rozdělení lesa (porostní skupinu nebo etáž), případně porost (pro výběrné lesy). Pokud nejsou tyto jednotky vylišeny, vede se evidence o provedené obnově lesa pro parcelu katastru nemovitostí.

Předávání LHE orgánu SSL je nastaveno následovně:

- **souhrnné údaje obou evidencí** za předchozí kalendářní rok **jsou předávány na místně příslušnou ORP, v jejíž územní působnosti se nachází největší část lesního hospodářského celku (zásada 1 podacího místa)**, do 31. 3. následujícího roku. Následnou distribuci údajů na všechny místně a věcně příslušné ORP si zajistí stát,
- **předáním souhrnných údajů LHE splní vlastníky lesa hospodařící podle LHP také povinnost poskytování údajů do tzv. „Centrální evidence systému náležitě péče“** podle vyhlášky č. 285/2013 Sb. (bude novelizována souběžně),
- vedle předávání souhrnných údajů LHE ve formě podepsaného tiskopisu bude **nově možné předávat souhrnné údaje prostřednictvím elektronické aplikace portálu Ministerstva zemědělství**.

Vlastní vedení LHE vlastníky lesů se předpokládá po úplném ukončení dané činnosti (těžby, výchovy, obnovy), resp. při vzniku holiny, k poslednímu dni kalendářního měsíce, ve kterém byl výkon realizován, nejpozději však k 31.12. daného kalendářního roku. Pokud vlastníky lesa během kalendářního roku na lesním majetku netěžil (nevychovával, neobnovoval), nebude muset LHE vést ani předávat „nulové hlášení“.

Povinnost uchovávat LHE je stanovena na 10 let od data vykazání evidované činnosti. Uchovávat ji lze v tištěné podobě nebo běžně užívaném digitálním formátu (DOC, XLS, PDF, XML, atd.).

Očekávaným přínosem vyhlášky je úspora času a snížení byrokratické zátěže jak na straně vlastníků lesů, tak i orgánů SSL a ÚHÚL. Účinnost nové vyhlášky se s ohledem na nutnost vytvoření elektronického prostředí a úpravu evidenčních software předpokládá k 1. 1. 2022.

Ing. Tomáš Dohnanský
odborný poradce SVOL

Video projekty SVOL pokračují také letos

Video-seriály „Tak se z lesa ozývá“ a „Péče o lesní majetek“ zaznamenaly v loňském roce na oficiálním kanálu YouTube SVOL i dalších sociálních sítích desettisíce zhlédnutí. Jejich popularita i reakce uživatelů znamenají pro tým komunikace jasnou zprávu, že jde správným směrem. Video projekty proto budou pokračovat i letos.

V kratších videích – pokračování seriálu „Tak se z lesa ozývá“, spíše image charakteru v délce do tří minut, je naším záměrem představit širší veřejnosti hlavní

mimoprodukční funkce lesa vždy prostřednictvím hospodaření na konkrétním majetku. Vzkaz, který chceme předat, je jasný: nestátní vlastníky lesů poskytují celé společnosti řadu benefitů, a to by mělo být do budoucna zohledněno v nastavení financování péče o lesy. Jako první zavítáme již začátkem května s kamerou na soukromý majetek rodiny Kinských dal Borgo v Chlumci nad Cidlinou, kde se budeme věnovat biodiverzitě.

Delší, vzdělávací videa s názvem „Lesník je odborník“ určená primárně pro odbornou lesnickou veřejnost budou letos zaměřena na demonstrační objekty v nestátních lesích. V loňském roce byly z podnětu SVOL ve spolupráci s ÚHÚL založeny tři nové demonstrační objekty v nestátních lesích, konkrétně na lesním majetku města Teplice nad Metují (DO Borek), města Trutnov (DO Hajnice) a Lesního družstva obcí Vysoké Chvojno (DO Vysoké Chvojno). V letošním roce je naplánováno další rozšíření sítě nestátních demonstračních objektů, přičemž při jejich výběru je samozřejmě zvažován i průběh kúrovcové kalamity v daném regionu. Smyslem těchto demonstračních objektů je podchytnit typické lesní hospodaření v daných podmínkách, tj. podrostní, násečný, popř. i holosečný hospodářský způsob (zejména v přirozených borových oblastech a lužních lesích) nebo výběrný, případně umožnit jejich vzájemné porovnání z různých hledisek. Současně se předpokládá využití demonstračního objektu pro potřeby lesnické i nelesnické veřejnosti (exkurze a celoživotní vzdělávání, studium a provozní praxe studentů, lesní pedagogika a popularizace lesnického oboru). Rámcová náplň jednotlivých demonstračních objektů i natáčených videí spočívá ve stručném představení lesního majetku i daného demonstračního objektu, seznámení se zásadami hospodaření dle účelu demonstračního objektu a samozřejmě v prezentaci ukázek lesnických postupů v jednotlivých lesních porostech. Aby byla zajištěna aktuálnost prezentovaných informací, předpokládá se průběžná aktualizace demonstračních objektů ze strany ÚHÚL v rámci probíhajících obnov LHP.

První ze série videí, a to z demonstračního objektu Borek, který zahrnuje především ukázky úspěšné umělé i přirozené obnovy velkoplošných holin vzniklých po větrné kalamitě v roce 1988 a také velkoplošné realizace účinné ochrany proti škodám zvěří zraňováním kůry na stromech tvořících kostru porostu, bude uveřejněno na YouTube kanálu SVOL již v první polovině května.

Loň byl seriál „Tak se z lesa ozývá“ zaměřen zejména na situaci nestátních majetků v souvislosti s kúrovcovou kalamitou. Kamera „navštívila“ soukromé, obecní i církevní majetky a videa zhlédlo do konce roku 2020 více než 17 tisíc lidí. „*To vidíme jako velký úspěch, protože videa se šířila internetovým prostředím organicky, což znamená, že nebyla podporována žádnými on-line kampaněmi a našla si své diváky prostřednictvím samotného obsahu*“, vysvětluje Jana Divišová z týmu komunikace SVOL. Velmi úspěšný byl také seriál SVOL „Péče o lesní majetek“, za jehož obsahem stojí odborný poradce SVOL Ing. Tomáš Dohnanský. Jednotlivé díly byly věnovány praktickým radám zejména pro drobné vlastníky lesa. Video vidělo dvacet tisíc lidí, odborné texty k nim naleznete na stránkách SVOL v záložce „Vlastníte kousek lesa“. Zjistíte podrobnosti například k ochraně proti zvěři oplocením, umělé obnově lesa, vyhledávání a zpracování kúrovcových stromů, obraně a asanaci proti kúrovcí aj.

Tip redakce: Staňte se odběrateli kanálu YouTube SVOL, aby vám neunikly užitečné informace pro péči o váš lesní majetek i další zajímavý video obsah.

VE ZKRATCE

• Do mezíresortního připomínkového řízení byl postoupen „**Národní plán obnovy**“ (NPO), který má být podkladem pro čerpání finančních prostředků z nového unijního fondu obnovy. Podle předloženého návrhu by Česká republika měla mít k dispozici 192 mld. Kč na granty, dalších cca 400 mld. Kč by si mohla vzít ve formě půjček, celkem se jedná o 964 mld. Kč na období 7–10 let. NPO sestává ze šesti pilířů: Digitální transformace, Fyzická infrastruktura a zelená tranzice, Vzdělávání a trh práce, Instituce a regulace a podpora podnikání v reakci na covid-19, Výzkum vývoj a inovace, Zdraví a odolnost obyvatel. Pro pilíř Fyzická infrastruktura a zelená infrastruktura je určeno 80 mld. Kč. Finanční podpora na lesy je zahrnuta v komponentě Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu s alokací 15 mld. Kč. Na aktuálně nejpotřebnější opatření v lesním hospodářství (opatření 2.6.5. Budování lesů odolných klimatické změně), jehož cílem je změna dřevinného složení lesů na lesy odolnější vůči klimatické změně, je však určeno pouze 8,54 mld. Kč rozložených do 3 let (r. 2021 – 2,989 mld. Kč, r. 2022 – 2,989 mld. Kč, r. 2023 – 2,562 mld. Kč). Počítá se zde s každoroční obnovou 12 000 ha holin melioračními a zpevňujícími dřevinami, tj. celkem s obnovou 36 000 ha. Skutečná výměra ploch k zalesnění se však aktuálně odhaduje na více než 110 000 ha. SVOL považuje předložený NPO za jedinečnou finanční příležitost pro české lesy a v současné době velmi napjatého státního rozpočtu navrhuje co možná největší využití NPO k obnově poškozených lesních ekosystémů. V rámci mezíresortního řízení proto požaduje **navýšení finančních prostředků na lesy minimálně na částku 12 mld. Kč**. Po vypořádání připomínek bude NPO předložen vládě ČR k projednání a následně Evropské komisi ke schválení. Evropská komise a následně Rada EU mají dohromady tři měsíce od předložení ze strany členských států. Předpokládané schválení a uzavření souvisejících smluvních dokumentů mezi ČR a EK se předpokládá v letních měsících tohoto roku.

• 6. dubna se uskutečnilo pravidelné **jednání republikového výboru** (opět formou on-line). Na programu byla především témata související s finanční podporou vlastníků lesů (kúrovkové kompenzace za rok 2020, novelizace nařízení vlády o poskytování příspěvků na lesnické činnosti, Program rozvoje venkova a návrhy nových dotačních programů), novelizace zákona o myslivosti, tzv. invazní novela, společný obchod dřívím a příprava novely náhradové vyhlášky. Republikový výbor vzal na vědomí zprávu revizní komise k hospodaření za loňský rok, odsouhlasil návrh rozpočtu na rok 2021 a témata pro příští pravidelné jednání s náměstkem Mgr. Patrikem Mlynářem – vedle zajištění adekvátní finanční pomoci v době kúrovkové kalamity, aktualizace Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu, arondace lesních majetků a vyhlášky k ponechávání lesních těžebních zbytků k zetlení dle zákona o lesích by se mělo také diskutovat o problémech zalesňování zemědělských půd a hledat možná řešení.

• **Členské schůze regionálních organizací SVOL** proběhly letos v březnu z důvodu pandemie mimo zasedání s osobní účastí. Účastníci byli seznámeni s aktuálními aktivitami SVOL a zvolili si své delegáty, tentokrát pro dvě konference SVOL v roce 2021. V regionech Východočeském, Karlovarském a Vysočina proběhly také volby regionálních předsednictev. Vedení obhájili dosavadní předsedové: Radomír Charvát, Ing. Václav Konopík a Ing. Jiří Svoboda. **První letošní konference SVOL** probíhala formou korespondenčního hlasování ve dnech 8. – 23. března a rozhodla o pro-

dloužení mandátů členů předsednictva SVOL do dne konání konference s osobní účastí, současně vzala na vědomí zvolené zástupce regionálních organizací delegované do republikového výboru. Druhá celostátní konference se uskuteční co nejdříve, jakmile to umožní epidemiologická situace. Bude jednat o změně stanov a uskuteční se volby do celostátních orgánů SVOL na další čtyři roky.

• Ve dnech 23. a 24. března zorganizoval Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti mezinárodní on-line **konferenci FORESTS` FUTURE** s podtitulem „Důsledky kúrovkové kalamity na budoucnost lesnictví ve střední Evropě“. Konference se účastnilo více než 170 zástupců výzkumných institucí, univerzit, vlastníků lesa, zástupců státní správy a dalších účastníků z 29 zemí. Odborníci jednali ve čtyřech sekcích zaměřených na současný stav kalamity v jednotlivých zemích Evropy, ekologické problémy spojené s nárůstem holin, možnosti včasné obnovy lesa a na dopady kalamity na ekonomiku lesních majetků a lesnickou politiku. Mezi přednášejícími nechyběl místopředseda SVOL Ing. Stanislav Janský, který účastníky seznámil se situací u nestátních vlastníků lesů v České republice. Ve společném komuniké z konference vědci varují, že bezprecedentní kúrovková kalamita, která postupuje střední Evropou, má potenciál změnit zásadním způsobem nejen lesnictví a lesnicko-dřevařský sektor, ale ve svém důsledku celé fungování krajiny včetně služeb, které lesy poskytují veřejnosti. Většina řečníků vyjádřila naději, že v roce 2021 lze očekávat podobnou nebo o něco lepší situaci než v roce 2020. Počasí je ale nepředvídatelné, a protože stále existuje velká zásoba „živého“ smrkového dřeva, může se situace také snadno zhoršit.

Ing. Marie Růžková

Lesní pedagogiku covid přibrzdil, ale nezastavil

Vychovat nejmladší generace k lásce a úctě k lesům, to je dlouhodobý úkol, který SVOL považuje za jednu z priorit. Počet našich členů, kteří poskytují lesní pedagogiku, se stále rozrůstá a ani v roce 2020, ovlivněném opatřeními proti covidu, akce pro nejmenší nevzdali. Celkem členské subjekty SVOL v roce 2020 uspořádaly 634 standardních akcí lesní pedagogiky, kterých se zúčastnilo 13 535 osob. Největší „porce“ této statistiky připadá na Lesy hl. m. Prahy, kde proběhlo 416 akcí s účastí 8 421 osob. Po uvolnění vládních opatření se podařilo lesním pedagogům SVOL uspořádat 25 hromadných akcí s účastí 2298 dětí i dospělých a navzdory mírnému zpoždění také 7 akcí k Týdnu lesů, přítomno na nic bylo 579 účastníků. O prázdninách pak lesní pedagogové členů SVOL uspořádali 9 příměstských táborů pro 195 dětí.

Vedle metropole a velkých měst jako je Ostrava, Plzeň, Brno, Znojmo, Hradec Králové, Karlovy Vary, Písek, České Budějovice, Chomutov, Chrudim či Tábor se tomuto environmentálnímu vzdělávání věnují také například v lesích města Českého Krumlova, Prachatic, Rožnova pod Radhoštěm, České Lípy, Žlutic, Dačic, Klatov, Kolínce, Pelhřimova, v lesních družstvech obcí Vysoké Chvojno a Příbyslav, ale také v soukromých lesích pana Jana Kolowrata Krakowského, Kinských dal Borgo, Kinských ze Žďáru nad Sázavou, Colloredo Mansfeld a dalších. Do lesní pedagogiky se aktivně zapojily i církevní

Ukázky z akcí lesní pedagogiky u Městských lesů Znojmo a Arcibiskupských lesů a statků Olomouc v roce 2020.

lesy - např. Arcibiskupské lesy a statky Olomouc nebo INÉS Kunštát, která spravuje historický majetek Kongregace sester Těšitelek Božského Srdce Ježíšova.

„*Mottem lesních pedagogů je slogan: O lese se učít v lese a za sebe i za kolegy mohou říct, že je nesmírně krásné vidět symbiózu dětí a lesa. Máme na majetku vybudovanou přírodní učebnu, realizovali jsme několik zajímavých projektů, které se týkají různých funkcí lesa a děti si leccos mohou vyzkoušet i prakticky*“, říká jednatel městských lesů Dačice Ing. Kamil Kupec.

Nejsou to ale jen děti a žáci, kterým jsou akce lesní pedagogiky věnovány. Vedle mateřských a základních škol se lesní pedagogové věnují také seniorům a samozřejmě široké veřejnosti obecně.

V „koronavirové době“ realizovali lesní pedagogové i několik on-line akcí s lesní pedagogikou na sociálních sítích. Bez skutečného lesa to však není ono. Proto už netrpělivě vyhlíží konec protiepidemických opatření a chystají se do terénu.

Jana Divišová
Ing. Marie Růžková

Týden lesů 2021 připadá na 10.–16. května, ale akce u příležitosti tohoto svátku probíhají vždy v průběhu celého května. Letošní již 14. ročník má společné téma „Les - zelená klimatizace aneb nejlepší klimatizace je les“. Ať už budou akce lesní pedagogiky povoleny či nikoliv, lesní pedagogové chystají pro veřejnost on-line mapu lesnický zajímavých míst. Cílem je pozvat zejména děti a jejich rodiče do lesa a zároveň jim nabídnout informace o lese a lesnictví prostřednictvím geocachingu, sítě naučných stezek, lesních hřišť a areálů provozovaných v nestátních i státních lesích.

Z REGIONU

Karlovarsko trápí spárkatá zvěř i kůrovec

Kraj, který byl historicky součástí Sudet, ovlivňují dřívější události dodnes. Patrné je to zejména na vlastnické struktuře zdejších lesů. „Žádné velké soukromé majetky zde kvůli odsunu německého obyvatelstva a zkonfiskování jejich majetku nenajdete,“ upozorňuje Ing. Václav Konopík, předseda Karlovarského regionu SVOL.

V Karlovarském kraji převažují lesy ve vlastnictví státu, a to jak ve správě Lesů ČR, tak i Vojenských lesů a statků. Z nestátních vlastníků převažují lesy komunální ve vlastnictví obcí. Soukromých vlastníků lesa je na Karlovarsku jen zanedbatelné množství. Je to dáno historicky. Celý Karlovarský kraj byl součástí Sudet. Po odsunu německého obyvatelstva byl jejich lesní majetek konfiskován a většinou byl dán do správy příslušných obcí. Nečlých 500 ha lesa má ve vlastnictví i kraj. Obhospodařuje jej Střední lesnická škola Žlutice. Největšími majetky v kraji jsou lesy města Loket – 4806 ha, Jáchymov – 3306 ha a Lázeňské lesy Karlovy Vary – 2237 ha. Členy SVOL Karlovarského regionu je 31 obcí a 11 soukromníků.

Aktivita regionální organizace SVOL

„Kromě pravidelných členských schůzí jsme pořádali každoročně setkání pracovníků členů SVOL, jehož součástí byla soutěž ve střelbě a možnost nákupu oděvních součástí pro personál. Dále jsme v roce 2017 uskutečnili exkurzi na lesní majetek města Cheb v SRN spojený s návštěvou pily firmy Ziegler a městských lesů AŠ. Ing. Kubát, jednatel Lesů města Cheb, nás seznámil s odlišnostmi hospodaření v lesích dle bavorských právních předpisů. V roce 2018 jsme uskutečnili další exkurzi do SRN na Lesní správu Eibenstock Saských státních lesů zaměřenou na pěstování lesa a redukci škod způsobených spárkatou zvěří. Nutno zmínit, že u Saských státních lesů se do roku 1989 hospodařilo obdobně jako ve státních lesích ČSSR. Dle dokumentace prezentované na exkurzi byl stav lesa minimálně stejný, ne-li horší než v ČSSR. Saští lesníci se však vydali jinou cestou, a výsledky se po 30 letech dostavily,“ říká Václav Konopík a doplňuje: „Podstatou jejich hospodaření je, že se rozhodli nepronajímat honitby ve státních lesích a myslivecké hospodaření pojali jako součást pěstování lesa. To je donutilo snížit stavy spárkaté zvěře na únosnou míru. Lov zvěře umožnili prodejem povolenek k lovu i široké myslivecké veřejnosti. Výsledek se dostavil. Došlo ke snížení škod způsobených spárkatou zvěří a co se týká myslivosti – ke zlepšení kvality mysliveckých trofejí této zvěře.“

Někteří členové regionu se zapojili také do lesní pedagogiky. Nejvíce se jí věnují v Lázeňských lesích Karlovy Vary, kde mají pro tuto činnost vyčleněnou pracovníci. Pedagogice se v rámci možností věnují i lesníci Jáchymovských a Žlutických městských lesů.

„Domnívám se, že největším benefitem pro členy SVOL jsou především informace, ke kterým se mohou prostřednictvím SVOL snadno dostat. Další výhodou jsou možnosti zúčastnit se různých druhů odborných školení a exkurzí. V neposlední

řadě jsou to možnosti osobního setkávání s kolegy z jiných organizací a vzájemná výměna zkušeností.“

Lesy v Karlovarském kraji

„Co se týká druhové skladby lesů Karlovarska, tak zde převažuje smrkové hospodářství. Větší zastoupení listnatých lesů mají jen Lázeňské lesy Karlovy Vary – cca 20 % a na jihovýchodě kraje je větší podíl borovice. Z uvedeného vyplývá, že i náš kraj ovlivňuje vývoj kůrovce, i když nás zatím nezasáhl v takové míře jako východ republiky. Přesto jsou i u nás již vymezeny 3 oblasti červených zón – oblast u Mariánských Lázní, Ostrova a na Žluticku,“ připomíná předseda regionu.

Nemalé starosti dělá lesníkům v jižní části kraje přemnožená spárkatá zvěř. „Myslím si, že už by se dalo hovořit o kalamitním přemnožení této zvěře,“ varuje Václav Konopík s tím, že pokud nedojde k radikálním změnám v přístupu k myslivosti, bude podle jeho názoru velice obtížné, ne-li nemožné, realizovat obnovu lesa na tomto území. „O problému snižování početního stavu spárkaté zvěře se v tomto státě hovoří již téměř třicet let. V roce 1996 byl schválen vládou Národní lesnický program I. a v roce 2008 Národní lesnický program II. V obou NLP je v klíčové akci č. 11 schválen požadavek na snížení početních stavů spárkaté zvěře na únosnou míru. Stav spárkaté zvěře však stále narůstají.“

Budoucnost lesů v Karlovarském kraji

Karlovarský kraj je druhým nejlesnatějším krajem v republice 44,1 % (viz Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství ČR). „Pominu-li význam lesa jako zdroje obnovitelné suroviny, je les důležitou složkou životního prostředí a nejlepší zásobárnou vody, už i zejména k výskytu pramenů léčivých vod lázeňského trojúhelníku. Je naší povinností udržet lesy v co nejlepším stavu, aby mohly plnit všechny své funkce. Když se však podívám na postup vývoje napadení lesů kůrovcem, nemám z toho zrovna dobrý dojem. Po Vysočině a jižních Čechách je dnes zasažen již celý Plzeňský kraj a kůrovec míří i k nám. Nechci být zlým prorokem, ale v kombinaci se spárkatou zvěří to bude asi dost velký problém. Mže již nemá zájem dále (za rok 2021 – pozn. redakce) podporovat vlastníky v poskytování náhrad za ztrátu ve zpeněžení kůrovcového dříví. I když v prvním čtvrtletí 2021 mírně stouply ceny kulaťových sortimentů, cena vlákniny nepokryje ani výrobní náklady. Dřevaři budou mít zájem o čerstvé dříví, kůrovcové bude stále levné. Vzhledem ke zvýšené potřebě sadebního materiálu lze očekávat zvýšení cen sazenic. Ceny práce rovněž porostou. Musím však pozdvihnout naši spolupráci s krajským úřadem. Kraj schválil podporu nestátním vlastníkům ve svém rozpočtu na letošní rok a schválil i nová pravidla pro poskytování dotací na hospodaření v nestátních lesích, na kterých jsme spolupracovali společně. Zároveň nám přislíbil podporu i v dalších obdobích v nezměněné výši. Aktuální je rovněž v současné době probíhající jednání o novele zákona o myslivosti, ve kterém se SVOL snaží uplatnit požadavek na snížení minimální výměry vlastní honitby na 250 ha, což by dle mého názoru pomohlo menším vlastníkům honebních pozemků ovlivnit hospodaření se zvěří na svých pozemcích i v našem kraji.“

Tip na výlet

Karlovarský kraj je všeobecně znám jako kraj lázeňský. V kraji je však mnoho i jiných zajímavostí. Z historických památek je třeba vzpomenout hrad Bečov s relikvířem Sv. Maura, královský hrad Loket nebo hrad Seeberg nedaleko silnice mezi Františkovými Lázněmi a Aš, zámek v Chýších na Žluticku, Valeč, Ostrov, premonstrátský klášter v Teplé, městské památkové zere-

vace Žlutice se Žlutickým kancionálem, Cheb se svéráznou architekturou náměstí a mnoho dalších. Z přírodních zajímavostí jsou zajímavá povodí řek Ohře, Teplé a Střely, CHKO Slavkovský les, Národní přírodní rezervace SOOS s bahenními sopkami, znovu zelené Krušné hory, zpřístupněny jsou i okraje Doupovských hor.

Technickou zajímavostí je nejkratší železniční tunel (dlouhý pouhých 26 m) v ČR na trati Rakovník – Bečov nedaleko Žlutic. Je zde prostě mnoho zajímavostí, které může každý návštěvník objevovat.

Jana Divišová
PR manager

Porost poškozený loupáním a ohryzem.

Sazenice poškozené okusem.

Stádo muflonů na Žluticku. Foto: Ing. Václav Konopík

Zájemci o členství ve SVOL jsou vítáni. Pro další informace se obraťte na naši kancelář v Pelhřimově, nebo navštivte webové stránky www.svol.cz. Sledovat nás můžete také na Facebooku, YouTube a na Instagramu. Více o lesích také na našem webu www.kouzlolesa.cz

Vydává: Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR, K Silu 1980, 393 01 Pelhřimov, IČO 45035652, tel./fax: 565 324 203, e-mail: info@svol.cz, vychází 3x ročně v nákladu 2000 ks. Odpovědný redaktor: Ing. Marie Růžková; za obsah příspěvků ručí autoři. Není-li uvedeno jinak, pocházejí veškeré použité fotografie z archivu SVOL. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod evidenčním číslem MK ČR E 17027. Vytisknuto na papíře certifikovaném PEFC.

